

Taaste- ja vastupidavusrahastu jälgitavus ja läbipaistvus

Vahendite jälgitavuses ja läbipaistvuses esineb endiselt lünki

Sisukord

Punkt

01–20 | Põhisõnumid

01–07 | Miks on see valdkond oluline?

08–20 | Meie leiud ja soovitused

21–77 | Täpsem ülevaade meie tähelepanekutest

21–32 | Valimisse kaasatud liikmesriigid täidavad üldiselt jälgitavust käsitlevaid regulatiivseid nõudeid, kuid ainult mõned koguvad süstemaatiliselt andmeid oma taaste- ja vastupidavusrahastu juhtimisinfosüsteemides

22–25 | Taaste- ja vastupidavusrahastu õigusraamistik sisaldab konkreetseid nõudeid vahendite kasutamise jälgitavuse kohta liikmesriikide tasandil

26–32 | Enamik liikmesriike saab taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamist kontrollida, kuid ainult mõned koguvad vajalikke andmeid süstemaatiliselt oma taaste- ja vastupidavusrahastu juhtimisinfosüsteemides

33–45 | Mõned liikmesriigid kasutavad prognooside ajakohastamiseks tegelikke kuluandmeid, kuid ei jaota süstemaatiliselt sääste ümber, komisjon aga ei nõua taaste- ja vastupidavusrahastu haldamiseks tegelikke kuluandmeid

35–41 | Enamik meie valimisse kuulunud liikmesriike kasutab tegelike kulude andmeid hinnangute ajakohastamiseks kohaldamisala muutmise korral, kuid ükski neist ei jaota kokkuhoitud summasid süstemaatiliselt ümber

42–45 | Komisjon ei kogu tegelikke kuluandmeid meetmete kaupa, isegi kui need on kättesaadavad, ning see vähendab tema suutlikkust hinnata taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamise tõhusust

- 46–77 | Taaste- ja vastupidavusrahastu tagab piisava läbipaistvuse liikmesriikide eesmärkide ja sihtide saavutamise ning komisjoni juhtimisotsuste kohta, kuid avaldatud teave lõplike vahendite saajate, tegelike summade ja tulemuste kohta ei ole piisav**
- 47–51 | Taaste- ja vastupidavusrahastu õigusraamistikus on sätestatud selged läbipaistvusnõuded juhtkonna tasandil, kuid ei ole ette nähtud rahavoogude täielikku avalikustamist
- 52–60 | Liikmesriigid esitavad osalist teavet taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamise kohta väljaspool avalikku sektorit ja ebapiisavat teavet tulemuste kohta
- 61–77 | Komisjoni tasandil kättesaadavaks tehtud teave on ulatuslik, kuid selles puuduvad üksikasjad rahaliste vahendite kasutamise kohta liikmesriikides

Lisad

I lisa. Lühidalt auditist

II lisa. Taaste- ja vastupidavusrahastu jaoks kehtestatud õigusraamistik

III lisa. Teave neljas valitud liikmesriigis lõpuleviidud taaste- ja vastupidavuskava meetmete kohta

IV lisa. Taaste- ja vastupidavusrahastu õigusraamistikku lisatud läbipaistvussätted

V lisa. 100 suurima lõpliku vahendite saaja nimekirjades leitud puudused ja vastuolud

VI lisa. Euroopa ühendamise rahastu toetusesaajate analüüs

VII lisa. Komisjoni avaldatud teave ühissätete määruse kohta (2021–2027)

Lühendid

Mõisted

Komisjoni vastused

Ajajoon

Auditirühm

01

Põhisõnumid

Miks on see valdkond oluline?

- 01** Taaste- ja vastupidavusrahistu, mille maht oli 2026. aasta jaanuaris 577 miljardit eurot, on ajutine rahastamisvahend, mis loodi COVID-19 pandeemia reageerimiseks. Taaste- ja vastupidavusrahistu toetuse saamiseks pidid liikmesriigid esitama riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad. Kavad sisaldavad meetmete, reformide ja investeeringute kogumit, millest igaühele on määratud üks või mitu eesmärki ja sihti. Taaste- ja vastupidavusrahistu rakendusperiood kestab 2020. aasta veebruarist 2026. aasta augustini.
- 02** Taaste- ja vastupidavusrahistu on kuludega sidumata rahastamisel põhinev toetusvahend, mis tähendab, et peale eelmaksete põhinevad kõik komisjoni poolt liikmesriikidele tehtavad maksed asjakohaste eesmärkide ja sihtide saavutamisel. Kuigi taaste- ja vastupidavusrahistu kulutuste vastavus kõigile kohaldatavatele ELi ja riiklikele eeskirjadele ei ole liikmesriigi jaoks makse saamise tingimus, peavad liikmesriigid koos komisjoniga tagama rahastu rakendamisel ELi finantshuvide kaitse ja usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtete järgimise. Rahastut rakendatakse eelarve otsese täitmise vormis, kusjuures komisjon vastutab otseselt rahastu rakendamise peamiste etappide eest.

03 ELi rahastamist reguleerivate eeskirjade ja põhimõtete eesmärk on tagada, et vahendeid kasutatakse nõuetekohaselt ning otsused tehakse nii avalikult ja nii kodanikulähedaselt kui võimalik¹. Eelkõige selleks, et kaitsta ELi finantshuve ning tõhustada ELi rahaliste vahendite tulemuslikku ja tõhusat kasutamist, on vaja teada, „kus ja mis eesmärgil liidu rahalisi vahendeid kasutatakse“². Meie arvates on seetõttu vaja teada mitte ainult seda, **kes** vahenditest kasu saab ja **mis eesmärgil** neid kasutatakse, vaid ka seda, **kui palju** kulutatakse. Sel põhjusel on oluline, et oleksid olemas süsteemid, mis tagavad järgneva:

- **rahastamise jälgitavus**, suutlikkus jälgida rahavoogusid allikast sihtkohani, mis hõlmab teabe kogumist ja salvestamist tegelike kulude kohta. Käesolevas aruandes tähendavad „tegelikud kulud“ liikmesriikide rakendusametite poolt taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete rakendamiseks makstud summasid, mitte ülekandeid riikliku eelarvesüsteemiga hõlmatud avaliku sektori asutuste vahel;
- **rahaliste vahendite kasutamise läbipaistvus**, tehes avalikult kättesaadavaks teabe selle kohta, kus ja mis eesmärgil rahalisi vahendeid kulutatakse.

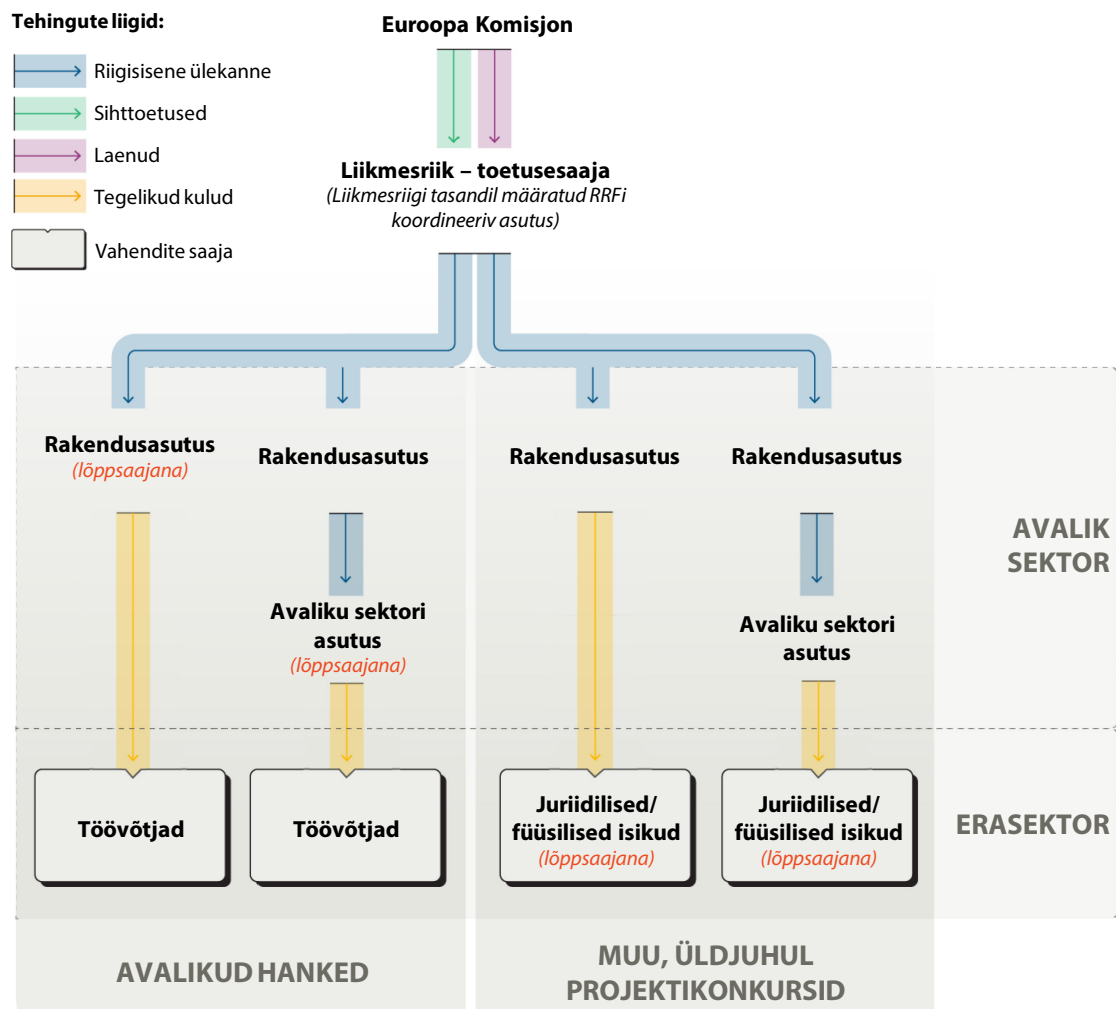
04 Suutlikkus jälgida ELi vahendite liikumist tõhustab järelevalvet, andes otsustajatele olulist teavet nende vahendite kasutamise kohta. Kuigi taaste- ja vastupidavusrahastu maksed ei ole seotud tegelike kuludega ja nende suhtes ei kohaldata kulupõhist kontrolli, on meie arvates teavet tegelike kulude kohta vaja, et jälgida rahaliste vahendite kasutamist ja hinnata kulutõhusust. Läbipaistev aruandlus, sealhulgas teave tegelike kulude kohta, aitab tagada ja parandada otsuste tegemist ning edendada vastutust. Kodanike usalduse säilitamiseks on meie hinnangul oluline, et see teave oleks kättesaadav ka üldsusele.

05 *Joonisel 1* on näidatud taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite voog riigieelarvesse kandmisest üksusteni, kes saavad vahendeid väljaspool avalikku sektorit.

¹ Euroopa Komisjon, „Eeskirjad ja põhimõtted“.

² *Finantsmääruse* põhjendus 11.

Joonis 1. Taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite üldine voog riigieelarvesse kandmisest lõppsihtkohta jõudmiseni

Märkus: joonisel ei ole kujutatud rahastamisvahendite kaudu toimuvat rahavoogu.

Allikas: kontrollikoda.

06 Euroopa Parlament³, Euroopa Ombudsman ning Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon⁴ on juba tõstatanud taaste- ja vastupidavusrahastu läbipaistvuse ja vastutusega seotud konkreetseid küsimusi. Seda arvesse võttes on käesoleva auditi eesmärk leida vastus küsimusele, kas komisjon ja liikmesriigid on kehtestanud asjakohase korra, et tagada taaste- ja vastupidavusrahastu rahastamise asjakohane jälgitavus ja läbipaistvus. Lisaks võib auditi järeldusi kasutada sarnaste rahastamisvahendite loomisel 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku raames. Sellega seoses hindasime

- jälgitavuse õiguslikke nõudeid ning seda, kas liikmesriigid jälgivad ja koguvad asjakohaseid andmeid;
- seda, kas komisjon ja liikmesriigid kasutavad tegelikke kuluandmeid meetmete kuluhinnangute ajakohastamiseks, vahendite ümberjaotamiseks ning taaste- ja vastupidavusrahastu tõhususe nõuetekohaseks hindamiseks;
- seda, kas komisjoni ja liikmesriikide jaoks on olemas piisavad õigussätted läbipaistvuse kohta ning kas praktikas avaldatakse piisavalt teavet.

Meie kontroll keskendub sellele, kas olemasolevad süsteemid võimaldavad vahendite piisavat läbipaistvust ja jälgitavust, sõltumata taaste- ja vastupidavusrahastu määрусega kehtestatud maksemehhanismist. Finantsmääрус ja Euroopa Liidu toimimise lepingus on sätestatud selged nõuded usaldusväärse finantsjuhtimise, läbipaistvuse ja ELi finantshuvide kaitse kohta. Seepärast uurime, kas kättesaadav teave on piisav tõhususe järeelhindamiseks ning jälgitavuse ja läbipaistvuse eesmärgil.

07 Tegime auditi jaoks intervjuusid komisjoniga, auditikülastusi ja videokonverentse kümne liikmesriigiga, vaatasime läbi õigusraamistiku ja juhenddokumendid ning analüüsisime avalikult kättesaadavat teavet taaste- ja vastupidavusrahastu kohta ELi ja riiklikul tasandil. Samuti korraldasime küsitluse kõigi liikmesriikide kohta. Täiendav taustteave ning auditi ulatuse ja käsitusviisi üksikasjad on esitatud *lisas*.

³ Näiteks ülevaated „The 100 largest recipients of Recovery and Resilience Facility funds“ ja „Transparency in the implementation of the Recovery and Resilience Facility“.

⁴ Näiteks Euroopa Ombudsmani ning Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni avaliku halduse poliitikadokument „Towards Good Practice Principles for Government – Transparency in the Use of Recovery Funds“.

Meie leiud ja soovitused

08 Kokkuvõttes järeldame, et taaste- ja vastupidavusrahastu vahendid on valimisse kaasatud liikmesriikides teataval määral jälgitavad ja läbipaistvad, kusjuures mõned liikmesriigid koguvad andmeid taotluse alusel, teised süstemaatiliselt. Eelkõige on endiselt lünki teabe kogumises ja kasutamises, tulemuste avaldamises ning teabes selle kohta, kes ja kui palju taaste- ja vastupidavusrahastust lõppkokkuvõttes kasu saab.

09 Täpsemalt leidsime, et

- õigusraamistik sisaldab erinõudeid rahaliste vahendite jälgitavuse kohta ja liikmesriigid üldiselt järgivad neid. Taaste- ja vastupidavusrahastu haldamise infosüsteemid, mida liikmesriikide taaste- ja vastupidavusrahastu koordineerivad asutused kasutavad, on erinevad: mõned koguvad andmeid taotluse alusel, teised aga süstemaatiliselt;
- mõned liikmesriigid kasutavad kuluproгноoside ajakohastamiseks tegelikke kuluandmeid; mõnel juhul saadetakse need ajakohastatud prognoosid komisjonile. Puudub aga ühtne lähenemisviis ja vähem liikmesriike kasutab tegelikke kuluandmeid vahendite ümberjaotamiseks, et kulusid kokku hoida. Komisjon ei nõua teavet taaste- ja vastupidavusrahastu haldamise tegelike kulude kohta meetmete kaupa, isegi kui see teave on liikmesriigi tasandil kättesaadav, kuna ta leiab, et taaste- ja vastupidavusrahastu määrus ei anna selleks õiguslikku alust. Meie arvates on määrus selles küsimuses ebaselge;
- läbipaistvuseeskirjad hõlmavad piisavalt juhtimisotsuseid ja kavade rakendamist, kuid ei näe ette rahavoogude täielikku avalikustamist. Komisjon ja liikmesriigid avaldavad teavet kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu õigusaktidega, kuid leiame, et see teave ei ole lõplike vahendite saajate, tegelike kulude ja tulemuste kohta piisav.

Valimisse kaasatud liikmesriigid täidavad üldiselt jälgitavust käsitlevaid regulatiivseid nõudeid, kuid ainult mõned koguvad süstemaatiliselt andmeid oma taaste- ja vastupidavusrahastu juhtimisinfosüsteemides

- 10** Taaste- ja vastupidavusrahastu õigusraamistikus on selgelt sätestatud jälgitavusnõuded, et tagada ELi vahendite aruandekohustus liikmesriikide tasandil. Kuigi liikmesriigid võivad valida, kuidas vahendeid lõplikele vahendite saajatele välja maksta⁵, leidsime, et valimisse kaasatud liikmesriigid ei kasutanud üldjuhul lihtsustamist, rakendades rahastamisviise, mis ei ole seotud lõplike vahendite saajate kuludega, või lihtsustatud kuluvõimalusi, vaid rakendavad selle asemel oma taaste- ja vastupidavuskavasid tegelikult kantud kulude hüvitamise alusel. Liikmesriigid peavad koguma andmeid lõplike vahendite saajate, töövõtjate ja alltöövõtjate, tegelike tulusaajate ning taaste- ja vastupidavusrahastust makstud summade kohta ja tagama andmetele juurdepääsu. Need nõuded tuginevad finantsmääruse põhimõtetele, millega nähakse ette piisavad kontrollijäljed ja luuakse õiguslik alus tagamaks, et teave taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamise kohta on auditi ja kontrolli eesmärgil kättesaadav. Märgime, et uue finantsmäärusega kehtestati uued jälgitavusnõuded kõigi eelarve täitmise viiside suhtes, kuid see toimus pärast taaste- ja vastupidavusrahastu käivitamist ega ole seetõttu selle suhtes kohaldatav. Nõuded hõlmavad uut sätet teabe kohta, mis tuleb komisjonile ELi eelarve täitmisel esitada, kuid see ei hõlma kõiki andmekategooriaid. Lisaks, kui liikmesriigid saavad vahendeid ja täidavad eelarvet, kohaldatakse uut jälgitavussätet üksnes juhul, kui see on nõutav valdkondlike normidega; vastasel juhul on see vabatahtlik. Uue finantsmäärusega kehtestatakse ka uued läbipaistvusnõuded tulevastele eelarve jagatud täitmise alla kuuluvatele vahenditele, mis hõlmavad vahendite saajate, töövõtjate, alltöövõtjate ja toetusesaajate nimesid ning nendega seotud kulukohustustega seotud summasid. Vt punktid 22–25.

⁵ Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse põhjendus 18.

- 11** Liikmesriikide taaste- ja vastupidavusrahastu juhtimisinfosüsteemid on erinevad: kaheksa meie valimisse kuulunud riiki koguvad andmeid taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamise kohta süstemaatiliselt (Austria, Bulgaaria, Eesti, Läti, Malta ja Rumeenia täies ulatuses ning Madalmaad ja Hispaania ilma tegelike kuludeta), kaks riiki teevad aga andmeotsinguid üksnes taotluse alusel (Prantsusmaa ja Saksamaa). Selliste andmete süstemaatiline kogumine võimaldab ELi vahendite terviklikku ja õigeaegset jälgitavust ning pakub võrreldes andmete hankimisega taotluse alusel selgeid eeliseid järelevalve, vastutuse, võrdlemise ja hindamise seisukohast. Samuti võimaldab see koostada automaatselt aruandeid tegelike kulude kohta meetmete kaupa, hõlbustades seeläbi andmete kasutamist analüüsiks. Lisaks võib andmete kogumine tegelike kulude kohta meetmete kaupa anda olulist teavet õigeaegsete kontrollimeetmete jaoks, nagu õigusnormide rikkumise ennetamine ja pettuste avastamine/uurimine. Vt punktid [26–32](#).

Mõned liikmesriigid kasutavad kuluproгноoside ajakohastamiseks tegelikke kuluandmeid, kuid ei jaota süstemaatiliselt sääste ümber, komisjon aga ei nõua taaste- ja vastupidavusrahastu haldamiseks tegelikke kuluandmeid

- 12** Kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu määrusega arvutati liikmesriikidele taaste- ja vastupidavusrahastust antav rahaline toetus jaotamispõhimõtete alusel ja seades ülempiiri hinnangulistele kogukuludele. Meie hinnangul on oluline kasutada tegelikke kulusid käsitlevat teavet, et hinnata, kas liikmesriigid on vahendeid tõhusalt kasutanud, kohandada vajaduse korral konkreetsete meetmete kuluproгноose (näiteks taaste- ja vastupidavuskavade läbivaatamisel) ning tagada, et liikmesriikide saadud vahendite kogusumma on tegelikele kuludele mõistlikult lähedane. Vt punktid [33–34](#).
- 13** Leidsime, et taaste- ja vastupidavusrahastu kuluproгноoside ajakohastamiseks meetme tasandil puudub järjepidev lähenemisviis. Meie analüüs näitas, et kümnest meie valimisse kuulunud liikmesriigist seitse (Bulgaaria, Eesti, Läti, Malta, Madalmaad, Rumeenia ja Hispaania) kasutasid ulatuse muutmise korral hinnangute ajakohastamiseks tegelikke kuluandmeid. Neist seitsmest liikmesriigist kolm (Bulgaaria, Läti ja Rumeenia) jaotasid mõnikord taaste- ja vastupidavuskava raames vahendeid kulude kokkuhoiu/ületamise korral ümber, kuid ükski neist ei tee seda süstemaatiliselt. Paljud liikmesriigid eeldavad, et taaste- ja vastupidavuskavade rakendamise tegelikud kogukulud on vähemalt sama suured kui hinnangulised kulud. Siiski leidsime nelja liikmesriigi põhjalikus analüüsis, et enamiku lõpuleviidud meetmete tegelikud kulud olid prognoositust väiksemad. Kui see suundumus jätkub, kaasneb sellega oht, et liikmesriigi saadud kogurahastus ei pruugi olla tegelikele kuludele mõistlikult lähedane. Vt punktid [35–41](#).

- 14** Kuigi paljud liikmesriigid koguvad süstemaatiliselt tegelikke kuluandmeid meetmete kaupa, ei nõua komisjon taaste- ja vastupidavusrahastu haldamiseks tegelikke kuluandmeid meetmete kaupa, kuna ta leiab, et taaste- ja vastupidavusrahastu määrus ei anna selleks õiguslikku alust. Meie arvates on määrus selles osas ebaselge. Eurostat kogub ja avaldab teavet liikmesriikide tegelike kulude kohta, kuid need on üksnes konsolideeritud summad kava tasandil ning taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamist haldavad komisjoni talitused kasutavad seda teavet üksnes teavitamise ja aruandluse eesmärgil. Leiame, et andmete puudumine tegelike kulude kohta meetmete kaupa kahjustab komisjoni suutlikkust hinnata, kas liikmesriigid on taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid tõhusalt kasutanud, ning viia läbi rahastu üldine hindamine, nagu on nõutud määruses. Vt punktid [42–45](#).

Taaste- ja vastupidavusrahastu tagab piisava läbipaistvuse liikmesriikide eesmärkide ja sihtide saavutamise ning komisjoni juhtimisotsuste kohta, kuid avaldatud teave lõplike vahendite saajate, tegelike summade ja tulemuste kohta ei ole piisav

- 15** Taaste- ja vastupidavusrahastu määрусega kehtestati tõhustatud läbipaistvuselemendid, nagu komisjoni hinnangute avaldamine ning korrapärane eduaruanne eesmärkide ja sihtide täitmise kohta, kuid selles ei nõuta vahendite kasutamise põhjalikku avalikustamist liikmesriikide tasandil. Nõue, et liikmesriigid avaldaksid lõplike vahendite saajate nimekirjad koos saadud summadega, kehtestati kaks aastat pärast rahastamisvahendi käivitamist ja see piirdub 100 suurima lõpliku vahendite saajaga. Vt punktid [47–51](#).
- 16** Komisjoni ja liikmesriikide vahel sõlmitud taaste- ja vastupidavusrahastu rahastamislepingute kohaselt peab liikmesriigi teave, teabevahetus ja avalikustamine taaste- ja vastupidavuskava rakendamise rahastamise kohta olema vähemalt samal tasemel, nagu on nõutud liikmesriigi õigusnormides avaliku sektori rahastamise kohta ilma liidu eelarvest tehtavate makseteta. Leidsime, et liikmesriigid kasutavad taaste- ja vastupidavuskavade ning nende täitmise kohta eelarveteabe esitamiseks erinevaid lähenemisviise: meie valimisse kuulunud kümnest liikmesriigist neli teatasid, et nad avaldavad oma taaste- ja vastupidavuskavade kohta eraldi eelarve (Bulgaaria, Eesti, Läti ja Rumeenia). Vt punktid [52–53](#).
- 17** Enamik meie valimisse kuulunud liikmesriike avaldab eesmärkide ja sihtide saavutamiseiga seotud statistikat. Nagu oleme varasemates aruannetes märkinud, keskenduvad eesmärgid, sihid ja ühised näitajad pigem väljunditele kui tulemustele, on ambitsioonikuselt erinevad, mõnikord ebaselged ega kajasta alati meetme lõpuleviimist ning seetõttu ei ole tulemuste kohta avaldatud teave piisav. Vt punktid [54–55](#).

- 18** Kõik liikmesriigid avaldavad nõutavad 100 suurima lõpliku vahendite saaja nimekirjad. Avaliku sektori asutused moodustavad aga üle poole lõplike vahendite saajate koguarvust ja üle 80% saadud summadest. Märkimisväärset osa taaste- ja vastupidavusrahastust rakendatakse töövõtjate tehtavate ehitustööde ja osutatavate teenuste riigihangete kaudu. Sellistel juhtudel ei avalda liikmesriigid töövõtjatele makstud summasid, sest avaliku sektori hankijaid peetakse lõplikeks vahendite saajateks. Seetõttu ei ole taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite saajad piisavalt läbipaistvad. Ühe liikmesriigi portaali näitab läbipaistvama lähenemisviisi teostatavust, avaldades töövõtjatele makstud summad (Bulgaaria). Vt punktid [56–60](#).
- 19** Kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu määruse aruandlussätetega avaldab komisjon üksikasjalikud hinnangud taaste- ja vastupidavuskavade, nende läbivaatamise ja maksetaotluste kohta koos üha üksikasjalikumate iga-aastaste ja temaatiliste aruannetega, mis tagab juhtimisotsuste ja rakendamise edusammude piisava läbipaistvuse. Nendes väljaannetes esitatud arvud ja statistika ei põhine siiski meetmete rakendamise tegelikel kuludel. Samamoodi on finantslähbipaistvuse süsteemis taaste- ja vastupidavusrahastu teave loetletud ainult liikmesriikide tasandil, kuna seadusandja määratles liikmesriigid toetusesaajatena, ning vabatahtlik projektikaart ei ole ammendav ja sõltub liikmesriikide panuse kvaliteedist. Vt punktid [62–77](#).

Meie soovitus

- 20** Eelnevat arvesse võttes esitame järgmised soovitusel.

1. soovitus

Tagada ELi vahendite kasutamist käsitleva teabe igakülgne, süstemaatiline ja õigeaegne kogumine ning avaldamine

Finantsmääruse muutmisel peaks komisjon tegema ettepaneku sätete kohta, millega tagatakse ELi vahendite kasutamist käsitleva teabe põhjalik, süstemaatiline ja õigeaegne kogumine ja avaldamine, sealhulgas teave kõigi avaliku ja erasektori toetusesaajate, vahendite saajate, lõplike vahendite saajate, töövõtjate ja alltöövõtjate kohta, mis hõlmab ka kulukohustustega seotud ja töövõtjate tasandil välja makstud summasid.

Soovituste täitmise tähtaeg: finantsmääruse järgmise läbivaatamise ettepaneku tegemisel või tulevaste kuludega sidumata rahastamisel põhinevate rahastamisvahendite kavandamisel, olenevalt sellest, kumb on varasem.

2. soovitus

Tagada, et ELi vahendite tõhusa kasutamise hindamiseks ja saavutamiseks kasutatakse tegelikke kuluandmeid

ELi vahendite tõhusama kasutamise hindamiseks ja saavutamiseks peaks komisjon:

- a) kasutama taaste- ja vastupidavusrahastu puhul kättesaadavaid tegelikke kulusid käsitlevaid andmeid, mida liikmesriigid on kogunud, et hinnata tagantjärele vahendite kasutamise tõhusust ja teha kindlaks, kas tegelikud kogukulud olid hinnangulistele kuludele mõistlikult lähedal;
- b) nõudma mis tahes tulevaste rahastamisvahendite puhul, mis põhinevad kuludega sidumata rahastamisel, et liikmesriigid koguksid süstemaatiliselt tegelikke kuluandmeid ja esitaksid need komisjonile fondide haldamise eesmärgil, tagades vahendite tõhusa jaotuse rakendamise ajal ja hinnates tõhusust tagantjärele.

Soovituse täitmise tähtaeg: a) järelhindamise jaoks sobivaks ajaks; b) tulevaste kuludega sidumata rahastamisel põhinevate rahastamisvahendite kavandamisel.

Täpsem ülevaade meie tähelepanekutest

Valimisse kaasatud liikmesriigid täidavad üldiselt jälgitavust käsitlevaid regulatiivseid nõudeid, kuid ainult mõned koguvad süstemaatiliselt andmeid oma taaste- ja vastupidavusrahastu juhtimisinfosüsteemides

- 21** ELi vahendite kasutamise jälgitavus on aruandekohustuse seisukohast äärmiselt oluline. Suutlikkus jälgida ELi vahendite liikumist tõhustab järelevalvet, andes otsustajatele ELi ja riikide tasandil olulist teavet nende vahendite kasutamise kohta.

Taaste- ja vastupidavusrahastu õigusraamistik sisaldab konkreetseid nõudeid vahendite kasutamise jälgitavuse kohta liikmesriikide tasandil

- 22** Finantsmääruses on sätestatud ELi eelarve koostamise, täitmise ja kontrolli üldpõhimõtted ja -menetlused. Finantsmääruse kohaselt tuleb eelarve täitmisel rakendada tõhusaid ja tulemuslikke sisekontrollimehhanisme⁶. Tõhus sisekontroll peaks hõlmama piisavaid kontrollijälg⁷. Hindasime, kas taaste- ja vastupidavusrahastu jaoks kehtestatud õigusraamistik (vt [II lisa](#)) on selgelt määratletud jälgitavusnõuded, mis põhinevad taaste- ja vastupidavusrahastu loomise ajal kehtinud finantsmääruse sätetel⁸. Hindasime ka seda, milliseid süsteeme liikmesriigid oma taaste- ja vastupidavuskavade rakendamiseks kasutavad.
- 23** Taaste- ja vastupidavusrahastu on kuludega sidumata rahastamise mudelil põhinev vahend⁹, mille puhul ELi eelarvest liikmesriikidele tehtavad väljamaksed põhinevad eelnevalt kindlaks määratud eesmärkide ja sihtide rahuldaval täitmisel, mitte rakendamise käigus tegelikult kantud kulude hüvitamisel. Liikmesriigid võivad seejärel vahendid lõppsaajatele välja maksta mis tahes vormis rahalise toetusena¹⁰. Komisjoni suunistes täpsustatakse, et liikmesriikide ülesanne on tagada, et ükski lõplik vahendite saaja ei saaks rohkem rahalisi vahendeid, kui on tema tegelikud kulud¹¹. Leidsime, et kõik valimisse kaasatud liikmesriigid rakendavad oma taaste- ja vastupidavuskavasid, kasutades süsteeme, mis üldjuhul põhinevad tegelikult kantud kulude hüvitamisel.

⁶ Määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju (edaspidi: „finantsmäärus“), artikli 36 lõige 1.

⁷ Samas, artikli 36 lõike 3 punkt d.

⁸ Samas.

⁹ Samas, artikli 125 lõige 1.

¹⁰ Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse põhjendus 18.

¹¹ Euroopa Komisjon, Suunised taaste- ja vastupidavuskavade kohta REPowerEU kontekstis (2022/C 214/01), lk 30.

24 Märgive, et taaste- ja vastupidavusrahastu määrukses nõutakse, et liikmesriigid koguksid auditi ja kontrolli eesmärgil mitut liiki andmeid ja tagaksid neile juurdepääsu ning esitaksid taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamise kohta võrreldavat teavet¹², mis sisaldab järgmist:

- **lõpliku vahendite saaja nimi;**
- **töövõtja ja alltöövõtja nimi**, kui lõplik vahendite saaja on avaliku sektori hankeid käsitlevate liidu või liikmesriikide õiguse tähenduses avaliku sektori hankija;
- vahendite saaja või töövõtja **tegelikult kasu saava omaniku (saavate omanike)** eesnimi (-nimed), perekonnanimi (-nimed) ja sünniaeg;
- kõigi taaste- ja vastupidavuskava kohaste reformide ja investeerimisprojektide elluviimiseks võetavate meetmete loetelu ning avaliku sektori toetuse kogusumma nendeks meetmeteks, ning tuues välja rahastust ning muudest liidu fondidest **makstud summad;**

25 Märgive ka, et uue finantsmäärusega kehtestati uued jälgitavusnõuded, kuid see avaldati pärast taaste- ja vastupidavusrahastu käivitamist ega ole seetõttu selle suhtes kohaldatav. Täpsemalt lisati sellega säte, mille kohaselt „teevad liidu institutsioonid ja asutused ning [...] eelarvet täitvad isikud ja üksused“ komisjonile kättesaadavaks vahendite saaja isiku ja asukoha, nagu on sätestatud finantsmääruses, ning meetme laadi ja kulukohustustega seotud summa¹³. See jälgitavussäte ei hõlma siiski kõiki andmekategooriaid: eelarve otsese täitmise puhul ei hõlma see toetusesaajate töövõtjate ja alltöövõtjate isikuid ega töövõtjate tasandil makstud summasid; eelarve jagatud täitmise puhul ei hõlma see töövõtjate tasandil makstud summasid. Lisaks, kui liikmesriigid saavad vahendeid ja täidavad eelarvet, kohaldatakse sätet üksnes juhul, kui neil on kohustus selline teave registreerida ja säilitada vastavalt valdkondlikele normidele, vastasel juhul on see vabatahtlik. Uue finantsmääruse kohaselt peab ka komisjon alates 2028. aastast avaldama teabe eelarve jagatud täitmise alla kuuluvate vahendite saajate, töövõtjate, alltöövõtjate ja toetusesaajate kohta, kui valdkondlikud eeskirjad sellise teabe kogumist ja säilitamist nõuavad¹⁴.

¹² Taaste- ja vastupidavusrahastu määruks artikli 22 lõike 2 punkt d.

¹³ Määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju (uuesti sõnastatud), artikli 36 lõige 6.

¹⁴ Samas, artikli 38 lõige 1.

Enamik liikmesriike saab taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamist kontrollida, kuid ainult mõned koguvad vajalikke andmeid süstemaatiliselt oma taaste- ja vastupidavusrahastu juhtimisinfosüsteemides

- 26** Kuna taaste- ja vastupidavusrahastu määruses ei täpsustata, kuidas liikmesriigid peaksid andmeid koguma, kasutasime parema õigusloome vahendeid juhendina, mille põhjal jõuda tulemuslikkuse saavutamiseni. Parema õigusloome vahendites võrdsustatakse pidev ja organiseeritud süstemaatiline andmekogumine järelevalvega ning märgitakse, et selline järelevalve annab vajalikku teavet mitmesugusteks kasutusviisideks, sealhulgas haldamiseks, hindamiseks ning vastavus- ja kontrollinõuete täitmiseks¹⁵. Taaste- ja vastupidavusrahastu puhul kehtivad lisaks eesmärkide ja sihtide täitmisega seotud andmetele ka muud jälgitavusnõuded, nagu on selgitatud punktis **24**.
- 27** Analüüsisime meie valimisse kuulunud liikmesriikide taaste- ja vastupidavusrahastu juhtimisinfosüsteeme ning leidsime, et süsteemide ülesehitus ja funktsionaalsus on andmete kogumise viisi poolest väga erinev. Meie analüüsi põhjal saab need süsteemid üldjoontes jagada kolme kategooriasse, kui vaadelda nende suutlikkust andmeid koguda (vt **tabel 1**):
- a) süsteemid, millega kogutakse korrapäraselt kõiki andmeid, sealhulgas tegelikke kulusid. Need liikmesriigid koguvad iga taaste- ja vastupidavusrahastu meetme raames andmeid lõplike vahendite saajate, (all)töövõtjate ja tegelike kulude kohta lõplike vahendite saajate tasandil (Austria, Bulgaaria, Eesti, Läti, Malta, Rumeenia);
 - b) süsteemid, mis koguvad korrapäraselt andmeid ilma tegelike kuludeta. Need liikmesriigid koguvad iga taaste- ja vastupidavusrahastu meetme raames andmeid lõplike vahendite saajate ja (all)töövõtjate kohta, kuid teave tegelike kulude kohta on kättesaadav üksnes eri rakendusasutuste taotlusel (Madalmaad, Hispaania);
 - c) süsteemid, mille kaudu saadakse taotluse korral andmeid konkreetsete meetmete kohta. Need liikmesriigid ei kogu andmeid kesksüsteemis ja võivad saada andmeid ainult taaste- ja vastupidavusrahastu meetmeid rakendavate üksuste taotluse korral (Prantsusmaa, Saksamaa).

¹⁵ Parema õigusloome vahendid (Euroopa Komisjon, november 2021), vahend #43, „Monitoring arrangements and indicators“.

Tabel 1 | Liikmesriikide andmekogumise kolm kategooriat

	Süsteemid, millega kogutakse korrapäraselt kõiki andmeid						Andmete kogumine taotlusel			
										
	jah		Jah, v.a rahastamis--vahendid				Jah		Mitte alati	
	Süsteemid, millega kogutakse korrapäraselt kõiki andmeid, sh tegelike kulude kohta						Süsteemid, millega kogutakse korrapäraselt kõiki andmeid, v.a tegelike kulude kohta		Taotlusel konkreetsete meetmete kohta	
	AT	BG	EE	LV	MT	RO	ES	NL	DE	FR
Lõpliku vahendite saaja nimi										
Töövõtja nimi										
Alltöövõtja nimi										
Tegelikud kulud lõpliku vahendite saaja tasandil										

Allikas: kontrollikoda.

28 Nende valimisse kaasatud liikmesriikide puhul, kelle süsteemidega kogutakse korrapäraselt kõiki nõutavaid andmeid, täheldasime, et nende süsteemide eeliseks on võimalus vahendite kasutamist terviklikult ja õigeaegselt jälgida. Samuti võimaldavad need koostada automaatselt aruandeid tegelike kulude kohta meetmete kaupa, hõlbustades seeläbi andmete kasutamist analüüsiks. Kuuest liikmesriigist, kes kirjendavad tegelikke kulusid lõpliku vahendite saaja tasandil, viies (Austria, Bulgaaria, Eesti, Läti ja Malta) kirjendatakse ka töövõtjatele makstud tegelike kulude summa. Kontrollisime seda ka kõigile liikmesriikidele saadetud küsitluses ja vastused näitavad, et 19 liikmesriiki (70%) teevad seda.

29 Vt [1. selgitus](#), kus on esitatud näide taaste- ja vastupidavusrahastu süsteemist, millega kogutakse korrapäraselt kõiki nõutavaid andmeid, sealhulgas tegelike kulude kohta.

1. selgitus

Näide taaste- ja vastupidavusrahastu süsteemist, millega kogutakse korrapäraselt kõiki nõutavaid andmeid, sealhulgas tegelike kulude kohta – Läti

- Läti taaste- ja vastupidavusrahastu koordineeriva asutuse kasutatav rahastu haldus- ja teabesüsteem on ELi struktuurifondide puhul juba kasutatava süsteemi täiustatud moodul, millel on taaste- ja vastupidavusrahastule omased lisafunktsioonid, nagu eesmärkide ja sihtide jälgimine ja sellekohane aruandlus.
- Süsteem sisaldab andmeid lõplike vahendite saajate, töövõtjate, alltöövõtjate ja tegelike kulude kohta.
- Andmeid ajakohastatakse rakendamisetapis pidevalt. Rakendusasutused esitavad korrapäraselt eduaruandeid, mis sisaldavad teavet lõplikele vahendite saajatele tehtud maksete kohta koos kulusid tõendavate arvetega.
- Süsteem jälgib automaatselt eraldi rahastamisallikaid ja saab võrrelda arveid käsitlevat teavet muude süsteemis sisalduvate ELi vahenditega.
- Süsteem arvutab automaatselt iga meetme saldo, mis kajastab hinnanguliste ja tegelike kulude senist vahet.

Eelmääratletud aruandeid saab luua automaatselt ja kohandatud aruandeid saab luua taotluse korral.

30 Meie analüüs näitas, et enamik meie valimisse kuulunud liikmesriike suutis esitada kogu teabe taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamise kohta. Leidsime siiski, et mõnes liikmesriigis, kus taaste- ja vastupidavusrahastu koordineerivad asutused ei kogu korrapäraselt andmeid kõigi nõutud kategooriate kohta (Prantsusmaa, Saksamaa, Hispaania), esines mõnele teabenõudele vastamisel mitmekuulisi viivitusi. Taaste- ja vastupidavusrahastu koordineerivad asutused, kes neid andmeid korrapäraselt ei kogunud, ei suutnud koostada õigeaegset ülevaadet hinnangulistest ja tegelikest kuludest või eraldi rahastamisallikatest.

31 Prantsusmaal ei koguta taaste- ja vastupidavusrahastu andmeid süstemaatiliselt ja meil tekkis erilisi raskusi taotluse alusel andmete saamisel, kuna liikmesriik ei suutnud esitada kõiki seadusega nõutavaid taaste- ja vastupidavusrahastu andmeid (vt [2. selgitus](#)).

2. selgitus

Suutmatus esitada kõiki seadusega nõutavaid taaste- ja vastupidavusrahastu andmeid – Prantsusmaa

Prantsuse ametiasutused ei suutnud esitada valimisse kaasatud viiest meetmest kolme puhul lõplike vahendite saajate nimesid. Nad ütlesid meile, et selle põhjuseks oli asjaolu, et mõne meetme puhul oli teabe hankimine vahendite saajate ja makstud summade kohta halduslikult liiga koormav, isegi taotluse korral.

Tegelikud kuluandmed kõigi viie valimisse kaasatud meetme kohta lõpuks küll esitati, kuid rohkem kui kuus kuud pärast esialgset taotlust ning kolme meetme puhul ei olnud tegelikke kulusid võimalik vastavate lõplike vahendite saajatega seostada.

- 32** Seda arvesse võttes leiame, et süstemaatiline andmekogumine keskses süsteemis annab taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamise jälgimisel selge eelise. See on seotud suutlikkusega esitada aruandeid õigeaegselt järelevalveks ja juhtimiseks rakendamise ajal, et suurendada vastutust, ning võrdlemise ja hindamise eesmärgil. Süstemaatiline andmete kogumine võib olla ka oluline vahend, mis võimaldab ametiasutustel õigel ajal kasutada kontrollimeetmeid, nagu õigusnormide rikkumise ennetamine ja pettuste avastamine/uurimine. Meie arvates ohustab andmete mittesüstemaatiline kogumine vahendi tõhusat haldamist, kõigi nõutavate andmete mittekogumine ohustab aga aruandluskohustuse täitmist.

Mõned liikmesriigid kasutavad prognooside ajakohastamiseks tegelikke kuluandmeid, kuid ei jaota süstemaatiliselt sääste ümber, komisjon aga ei nõua taaste- ja vastupidavusrahastu haldamiseks tegelikke kuluandmeid

- 33** Euroopa Liidu toimimise lepingus (ELTL) on sätestatud, et „komisjon täidab eelarvet [...] võttes arvesse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtteid“ ning et „liikmesriigid teevad komisjoniga koostööd, et tagada nende assigneeringute kasutamine usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtete kohaselt“¹⁶. Finantsmääruses on sätestatud kolm usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet¹⁷, sealhulgas tõhususe põhimõte, mis eeldab parimat võimalikku suhet kasutatud vahendite, võetud meetmete ja eesmärkide saavutamise vahel. Usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet kohaldatakse ka taaste- ja vastupidavusrahastu kuludega sidumata rahastamise mudeli suhtes.
- 34** Seepärast uurisime, kas ja kuidas kasutasid liikmesriigid ja komisjon teavet tegelike kulude kohta, kuigi taaste- ja vastupidavusrahastu määruses seda ei nõuta. Leiame, et meetmete hinnanguliste kulude asemel tegelike kuluandmete kasutamine on taaste- ja vastupidavusrahastu haldamisel keskse tähtsusega, hindamaks, kas liikmesriigid on vahendeid tõhusalt kasutanud¹⁸, kohandamaks vajaduse korral konkreetsete meetmete kuluprognoose (näiteks taaste- ja vastupidavuskavade läbivaatamisel) ning veendumaks, et liikmesriikide saadud vahendite kogusumma on tegelikele kuludele mõistlikult lähedane.

¹⁶ Euroopa Liidu toimimise lepingu konsolideeritud versiooni artikkel 317, Euroopa Liidu Teataja, C 326, 26. oktoober 2012.

¹⁷ 2018. aasta finantsmääruse artikkel 33.

¹⁸ Eriaruanne 26/2023: „Taaste- ja vastupidavusrahastu seireraamistik – mõõdetakse rakendamise edenemist, kuid sellest ei piisa rahastu üldise tulemuslikkuse mõõtmiseks“, punktid 86–87, ja ülevaade 02/2025: „Tulemuslikkusele keskendumine, aruandekohustus ja läbipaistvus – taaste- ja vastupidavusrahastu puudustest saadud õppetunnid“, punkt 35.

Enamik meie valimisse kuulunud liikmesriike kasutab tegelike kulude andmeid hinnangute ajakohastamiseks kohaldamisala muutmise korral, kuid ükski neist ei jaota kokkuhoitud summasid süstemaatiliselt ümber

- 35** Liikmesriigid pidid lisama oma taaste- ja vastupidavuskavadesse neis sisalduvate reformide ja investeeringute hinnangulised kogukulud koos asjakohaste põhjenduste ja selgitustega selle kohta, kuidas need vastavad kulutõhususe põhimõttele¹⁹. Seejärel pidi komisjon tõhususe seisukohast hindama, kas need hinnangulised kogukulud on mõistlikud, usutavad ja kooskõlas kulutõhususe põhimõttega²⁰. Igale liikmesriigile taaste- ja vastupidavusrahastust antav rahaline toetus arvutati jaotamispõhimõtete alusel ja seati ülempiir hinnangulistele kogukuludele²¹.
- 36** Nagu me ühes eelmises aruandes märkisime, andis komisjon liikmesriikide kuluproгноosidele üldiselt sama hinde (B), hoolimata tuvastatud puuduste sageduse ja tõsiduse erinevustest, alates teabe puudumisest kavandamisetapis mõne meetme puhul kuni aluseks olevate eelduste kohatise ebausutavuseni kõigi meetmete puhul²². Usutavate ja realistlike hinnangute tähtsust rõhutatakse ka komisjoni suunistes, milles märgitakse, et hoolimata sellest, et hinnang antakse prognoosi alusel enne kulude tegelikku kandmist, peaksid hinnangulised kogukulud moodustama summa, mis on mõistlikult lähedane tegelikele kuludele. Suunistes soovitatakse usaldusväärsete esialgsete hinnangute saamiseks kasutada raamatupidamismeetodeid, varasemaid kulusid, statistilisi andmeid, usaldusväärsete asutuste tõepäraseid uuringuid või muid sarnaseid teabe- ja tõendite allikaid²³.

¹⁹ Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikli 18 lõike 4 punkt k.

²⁰ Samas, artikli 19 lõike 3 punkt i ja V lisa punkt 2.9.

²¹ Samas, artikkel 11 ja artikli 20 lõige 4.

²² Eriaruanne 21/2022: „Riiklike taaste- ja vastupidavuskavade hindamine komisjoni poolt – üldiselt asjakohane, ent rakendamise on endiselt seotud riske“, joonis 2, lk 13, ja punktid 66–69.

²³ Euroopa Komisjon, „Guidance to member states’ recovery and resilience plans“ (SWD(2021) 12, osa 1/2), lk 37.

- 37** Komisjon märkis oma vahehindamises, et alates 2021. aastast on tarneahelatele ja energiavarustusele avaldatud tõsist survet, mille tulemuseks on kõrge inflatsioon²⁴. See tähendab, et paljude taaste- ja vastupidavusrahastu meetmetega kaasnevad või võivad kaasneda ülemääraseks kulud. Võib aga esineda ka vastupidist: kahes varasemas aruandes kirjeldasime meetmeid, mille tegelikud kulud olid prognoositust märkimisväärselt väiksemad²⁵.
- 38** Meie küsitlusele vastates märkis 12 liikmesriiki 27-st (44%), et neilt kas ei nõuta tegelike ja hinnanguliste kulude üldise suhte arvutamist või nad ei saa seda teha. Samal ajal märkisid ülejäänud 15 liikmesriigist 12 (80%), et tegelikud kulud olid hinnangutega kooskõlas või eeldatavasti suuremad. See näitab, et paljud liikmesriigid eeldavad, et taaste- ja vastupidavuskavade rakendamise tegelikud kogukulud on vähemalt sama suured kui hinnangulised kulud. Seda saab kinnitada alles rakendusperioodi lõpus.
- 39** Auditi käigus küsisime andmeid lõpuleviidud meetmete kohta ka neljalt meie valimisse kuulunud liikmesriigilt (Austria, Läti, Malta ja Rumeenia). Leidsime, et 19 meetmest, mis olid lõpule viidud ja mille kõik kulud olid 2025. aasta keskpaigaks tasutud, olid 15 meetme tegelikud kulud prognoositust väiksemad (kokkuvõtte meetmetest on esitatud [tabelis 2](#) ja üksikasjad meetmete kaupa [III lisas](#)). Mõnel juhul olid need erinevused märkimisväärsed. Seetõttu ületasid taaste- ja vastupidavusrahastu hinnangulised kulud nende meetmete puhul tegelikke kulusid ning kui see suundumus jätkub, tekib oht, et taaste- ja vastupidavusrahastu kogueraldis mõnele liikmesriigile võib ületada tegelikke kulusid. Leidsime oma töö käigus siiski ka seda, et neljast liikmesriigist kolmes esines mõne käimasoleva meetme puhul ülekulusid.

²⁴ Euroopa Komisjon, „Mid-term evaluation of the Recovery and Resilience Facility”, SWD(2024) 70, osa 4.1.5(B), lk 54.

²⁵ [Eriaruanne 13/2025](#): „Taaste- ja vastupidavusrahastust ELi liikmesriikide digiüleminekule antav toetus – kasutamata jäetud võimalus keskenduda strateegiliselt digivajadustele”, punktid 46–47 ja [eriaruanne 11/2023](#): „ELi toetus koolide digiteerimisele: investeeringud on olnud märkimisväärsed, kuid ELi rahaliste vahendite kasutamisel liikmesriikide poolt puudub strateegiline fookus”, 5. selgitus.

Tabel 2 | Teave neljas valitud liikmesriigis lõpuleviidud taaste- ja vastupidavuskava meetmete kohta

Liikmesriik	Hinnangulised kogukulud (mln eurot)	Tegelikud kogukulud (mln eurot)	Tegelike/hinnanguliste kulude suhe	Lõpuleviidud meetmete arv
Lõpuleviidud meetmed, mis on andnud kulude kokkuhoidu				
Austria	484,90	438,26	 90%	□□□ 3
Läti	3,98	3,70	 93%	□□ 2
Malta	36,60	27,37	 75%	□□□ 3
Rumeenia	39,40	33,00	 84%	□□□□□□ 7
Lõpuleviidud meetmed, mille puhul ületati kulusid või tegelikud kulud võrdusid hinnanguliste kuludega				
Austria	158,90	158,90	 100%	□ 1
Läti	0,15	0,15	 100%	□□ 2
Malta	–	–	–	0
Rumeenia	20,74	20,78	 100,19%	□ 1

Allikas: kontrollikoda.

40 Meie analüüs näitab, et neli meie valimisse kuulunud liikmesriiki (Bulgaaria, Eesti, Läti ja Rumeenia) jälgivad taaste- ja vastupidavusrahastu eelarve täitmist, võrreldes korrapäraselt hinnangulisi ja tegelikke kulusid. Meie valimisse kuulunud liikmesriigid võib jagada kolme kategooriasse vastavalt sellele, kuidas nad kasutavad taaste- ja vastupidavuskavade läbivaatamisel tegelike kulude andmeid:

- liikmesriigid, kes teatasid, et ei kasuta tegelikke kuluandmeid oma taaste- ja vastupidavuskava meetmete hinnangulise kulu ajakohastamiseks kohaldamisala muutmise või võimaliku kulude kokkuhoiu/ületamise korral: Austria, Prantsusmaa ja Saksamaa. Sellest hoolimata teatas komisjon meile, et need liikmesriigid kasutasid teatavate meetmete läbivaatamisel tegelikke kuluandmeid, kuigi Austria tegi seda alles 2025. aasta lõpus;
- liikmesriigid, kes kasutavad tegelikke kuluandmeid oma taaste- ja vastupidavuskava meetmete hinnangulise maksumuse ajakohastamiseks, kuid üksnes kohaldamisala muutmise korral: Eesti, Malta, Madalmaad ja Hispaania;
- liikmesriigid, kes kasutavad tegelikke kuluandmeid oma taaste- ja vastupidavuskava meetmete hinnangulise maksumuse ajakohastamiseks kohaldamisala muutmise korral ja mõnikord vahendite ümberjaotamiseks kulude kokkuhoiu/ületamise korral: Bulgaaria, Läti ja Rumeenia.

Ükski valimisse kaasatud liikmesriik ei kasuta aga süstemaatiliselt tegelikke kuluandmeid, et ajakohastada kuluproгноose kokkuhoiu/ülekulude korral.

Neist kolmest kategooriast kahe kohta on esitatud näiteid [3. selgituses](#).

3. selgitus

Tegelike kuluandmete kasutamine kuluproгноoside ajakohastamisel

Austria

Austria taaste- ja vastupidavusrahastu juhtimisinfosüsteem (Transparenzdatenbank), mida kasutatakse ka muude fondide puhul, sisaldab andmeid, mis on vajalikud kavas sisalduvate meetmete tegelike ja hinnanguliste kulude võrdlemiseks. Teavet tegelike kulude kohta sel eesmärgil aga ei kasutata, sest Austria ametiasutused ei pea seda asjakohaseks, võttes arvesse taaste- ja vastupidavusrahastu tulemuspõhist olemust.

Läti

Läti taaste- ja vastupidavusrahastu juhtimisinfosüsteem võrdleb automaatselt iga meetme hinnangulisi summasid lepingujärgsete ja lõplikele vahendite saajatele makstud summadega. Kui meede loetakse lõpetatuks, hinnatakse tegelikke ja hinnangulisi kulusid, kuna kasutamata summad on süsteemis nähtavad ja neid saab ümber jaotada. Sellisel juhul saab kasutamata summa ümber jaotada taaste- ja vastupidavuskava muudele meetmetele või kasutada seda selle meetme kõrgema eesmärgi saavutamiseks.

- 41** Kokkuvõttes kasutab enamik meie valimisse kuulunud liikmesriike tegelikke kuluandmeid hinnangute ajakohastamiseks kohaldamisala muutmise korral. Mõned liikmesriigid jaotavad vahendeid ümber ka kulude kokkuhoiu/ülekulude korral, kuid ükski valimisse kaasatud liikmesriik ei tee seda süstemaatiliselt. On oht, et mõne taaste- ja vastupidavuskava tegelikud kogukulud ei moodusta summat, mis on hinnanguliste kuludele mõistlikult lähedane.

Komisjon ei kogu tegelikke kuluandmeid meetmete kaupa, isegi kui need on kättesaadavad, ning see vähendab tema suutlikkust hinnata taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamise tõhusust

- 42** Taaste- ja vastupidavusrahastu määruses nõutakse, et komisjon hindaks tagantjärele taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamise tõhusust²⁶. Seetõttu uurisime, kas komisjon kogub ja kasutab liikmesriikide tasandil kättesaadavat teavet lõplikele vahendite saajatele hüvitatud tegelike kulude kohta. Uurisime ka seda, kas komisjon kasutab läbivaadatud taaste- ja vastupidavuskavade hindamisel teavet tegelike kulude kohta.
- 43** Komisjon ei nõua liikmesriikidelt tegelike kulude andmete esitamist meetmete kaupa, kuna ta leiab, et taaste- ja vastupidavusrahastu määrus ei anna selleks õiguslikku alust. Meie arvates on määrus selles küsimuses ebaselge²⁷. Meie valimi põhjal kogub enamik liikmesriike neid andmeid süstemaatiliselt. Komisjon ei kasuta aga läbivaadatud taaste- ja vastupidavuskavade hindamisel tegelikke kuluandmeid, välja arvatud mõnel juhul, kui ta saab liikmesriikidelt ajakohastatud hinnanguid. Taaste- ja vastupidavusrahastu määrase kohaselt peab komisjon tegema rahastu üldise järelhindamise²⁸. Meie arvates peaks selline üldine hindamine hõlmama nii taaste- ja vastupidavusrahastu üld- kui ka erieesmärke²⁹ ning ei saa seega vältida taaste- ja vastupidavuskavade raames võetud meetmete tegelike kulude arvessevõtmist. Seetõttu leiame, et andmete puudumine tegelike kulude kohta meetmete ja sammaste kaupa kahjustab komisjoni võimet hinnata taaste- ja vastupidavusrahastu tõhusust ja seega ka usaldusväärset finantsjuhtimist.
- 44** Kuna puuduvad andmed tegelike kulude kohta meetmete ja sammaste kaupa ning neid andmeid ei kasutata, on oht, et komisjoni suutlikkus hinnata taaste- ja vastupidavusrahastu tõhusust ja seega ka usaldusväärset finantsjuhtimist on pärsitud. Märkisime juba ühes varasemas aruandes, et teabe puudumine taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavate tegelike kulude kohta meetme tasandil piirab tõhususe hindamist³⁰. Seda piirangut kajastati ka EKP uuringus, milles analüüsiti taaste- ja vastupidavusrahastu majanduslikku mõju³¹.

²⁶ Taaste- ja vastupidavusrahastu määrase artikli 32 lõige 2.

²⁷ Taaste- ja vastupidavusrahastu määrase artikli 31 lõige 3 ja eriaruande 26/2023 punkt 87.

²⁸ Taaste- ja vastupidavusrahastu määrase artikli 32 lõige 4.

²⁹ Taaste- ja vastupidavusrahastu määrase artikkel 4.

³⁰ Ülevaate 02/2025 punktid 35–37.

³¹ Euroopa Keskpang, „Four years into NextGenerationEU: what impact on the area economy?“, lk 59.

- 45** Liikmesriigid edastavad igal aastal Eurostatile andmed taaste- ja vastupidavusrahastu tegelike kulude kohta, üldjuhul oma riiklike statistikaametite kaudu. Eurostati saadud ja avaldatud summad³² on tegelikud kogukulud liikmesriikide ja aastate kaupa. Eurostat ei saa andmeid meetmete kaupa. Esitatud arvud kajastavad konsolideeritud summasid kava tasandil, jaotatuna toetuste ja laenude kategooriate kaupa. Need andmed edastatakse ka DG ECFINi eelarvejärelevalve üksusele, kes kasutab neid ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlusega seotud eesmärkidel, ning DG ECFINi osakonnad, kes vastutavad taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise eest, kasutavad neid teavitamise ja aruandluse eesmärgil.

Taaste- ja vastupidavusrahastu tagab piisava läbipaistvuse liikmesriikide eesmärkide ja sihtide saavutamise ning komisjoni juhtimisotsuste kohta, kuid avaldatud teave lõplike vahendite saajate, tegelike summade ja tulemuste kohta ei ole piisav

- 46** Läbipaistvus tähendab teabe avalikustamist ELi kulutuste kohta, tagades samal ajal kodanikele õigeaegse juurdepääsu sellisele teabele. Koos jälgitavusega on see oluline element vastutuse ja demokraatliku järelevalve tagamiseks ning seega otsustava tähtsusega, et suurendada üldsuse usaldust ELi vahendite kasutamise vastu.

³² Eurostat, „Statistics related to the Recovery and Resilience Facility“.

Taaste- ja vastupidavusrahastu õigusraamistikus on sätestatud selged läbipaistvusnõuded juhtkonna tasandil, kuid ei ole ette nähtud rahavoogude täielikku avalikustamist

- 47** Hindasime, kas taaste- ja vastupidavusrahastu jaoks kehtestatud õigusraamistikus (vt [II lisa](#)) on selgelt kindlaks määratud läbipaistvusnõuded, mis põhinevad finantsmääruse asjakohastel sätetel³³, milles on ette nähtud ELi eelarve koostamist, täitmist ja kontrolli reguleerivad põhimõtted ja menetlused. Uurisime ka Euroopa ühendamise rahastu³⁴ ja 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ühtekuuluvuspoliitika³⁵ läbipaistvusnõudeid, võttes arvesse nende vahendite õigusraamistike ja korra erinevusi.
- 48** ELTLis on sätestatud, et ELi institutsioonid teevad „oma tööd võimalikult avalikult“³⁶. Finantsmääruses on lisaks sätestatud, et „kodanikud peaksid teadma, **kus** ja **mis eesmärgil** liidu rahalisi vahendeid kasutatakse“, et see tuleks saavutada, „avaldades asjakohase teabe **kõigi** eelarvevahendite **saajate** [st **kelle**] kohta“ ning et tuleks püüda tagada vahendite saajaid käsitleva teabe ülim läbipaistvus³⁷. Selles on loetletud kooskõlas läbipaistvuse põhimõttega avaldatav teave vahendite saajate kohta (vt [4. selgitus](#)).

³³ Määrus (EL, Euratom) 2018/1046.

³⁴ Määrus (EL) 2021/1153, millega asutatakse Euroopa ühendamise rahastu.

³⁵ Määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+ ja Ühtekuuluvusfondi kohta, [...].

³⁶ Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 15 lõige 1.

³⁷ 2018. aasta finantsmääruse põhjendused 11 ja 12.

4. selgitus

Eelarve otsese ja jagatud täitmise korral vahendite saajaid käsitleva teabe avaldamise nõuded

2018. aasta finantsmääruses on sätestatud³⁸, et komisjon teeb asjakohasel viisil ja õigeaegselt kättesaadavaks teabe eelarvest rahastatavate vahendite saajate kohta³⁹.

Eelarve otsese täitmine (nt taaste- ja vastupidavusrahastu ning Euroopa ühendamise rahastu) puhul avaldatakse konkursside, toetuste andmise menetluste või hankemenetluste tulemusena antud auhindade, toetuste ja sõlmitud lepingute ning valitud ekspertide kohta järgmine teave⁴⁰:

- vahendite saaja nimi (võib olla toetusesaaja või töövõtja⁴¹);
- vahendite saaja asukoht;
- juriidiliste kohustuste summa;
- meetme laad ja eesmärk.

Sarnaselt on finantsmääruses sätestatud, et eelarve jagatud täitmise puhul (nt ühtekuuluvuspoliitika fondid) peavad komisjon ja liikmesriigid järgima läbipaistvuse põhimõtet⁴², lisades valdkondlikesse eeskirjadesse üksikasjalikud läbipaistvust käsitlevad sätted. Näiteks on 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ühissätete määruses sätestatud, et korraldusasutused peavad muu teabe hulgas avaldama toetusesaaja [ja riigihangete puhul töövõtja] nime, eesmärgi, asukoha ja tegevuse kogumaksumuse⁴³. Eelarve jagatud täitmise läbipaistvusnõudeid ajakohastati 2024. aasta finantsmääruses (vt punkt 25).

Taaste- ja vastupidavusrahastu määruses määrati toetusesaajateks liikmesriigid ja komisjon sõlmis nendega (finantsmääruse artikli 2 punktis 53 määratletud vahendite saajad) rahastamislepingud. Komisjon eraldab taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid liikmesriikidele kui toetusesaajatele, kes omakorda jaotavad vahendeid oma riigieelarve kaudu meetmete rakendamise eest vastutavatele asutustele.

Teisest küljest sõlmib komisjon muude eelarve otsese täitmise alla kuuluvate vahendite, näiteks Euroopa ühendamise rahastu puhul toetuslepinguid ja maksab vahendid välja projekte ellu viivatele toetusesaajatele. Ka ühtekuuluvuspoliitika fondide puhul (eelarve jagatud täitmise raames) on toetusesaajad tavaliselt üksused, kes tegevusi rakendavad.

³⁸ Samas, artikli 38 lõige 1.

³⁹ Samas, artikli 38 lõige 3.

49 Taaste- ja vastupidavusrahastu määrus sisaldab mitut sätet läbipaistvuse kohta. Need on seotud asjaomaste haldusotsuste avaldamisega komisjoni poolt (taaste- ja vastupidavuskavade hindamine, muutmine ja maksetaotlused) ning komisjoni ja liikmesriikide aruandlusega kavade ja rahastamisvahendi rakendamisel tehtud edusammude kohta (vt [IV lisa](#)). Nõue avaldada taaste- ja vastupidavuskavade hinnangud, nende muudatused ja maksetaotlused on taaste- ja vastupidavusrahastule omane läbipaistvuselement. See omadus võib suurendada üldsuse teadlikkust otsustusprotsessist.

50 Esialgu avaldas komisjon taaste ja vastupidavuse tulemustabelis üksnes liikmesriikidele kui toetusesaajatele eraldatud summad ning mitmesugused muud andmed, mis põhinesid taaste- ja vastupidavuskavade hinnangulistel kuludel, kuid vahendite lõplike saajate kohta üksikasju ei avaldatud⁴⁴. Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse 2023. aasta muudatustega kehtestati liikmesriikidele nõue avaldada andmed 100 suurima lõpliku vahendite saaja kohta⁴⁵, mis seejärel tsentraliseeritakse ja avaldatakse komisjoni poolt taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabelis⁴⁶. Uues sättes on loetletud teave, mille liikmesriigid peavad avaldama:

- juriidilise isiku puhul vahendite saaja täielik ametlik nimi ja käibemaksukohustuslasena registreerimise number või maksukohustuslasena registreerimise number, kui see on olemas, või muu kordumatu tunnus liikmesriigi tasandil;
- füüsilise isiku puhul vahendite saaja ees- ja perekonnanimi;
- iga vahendite saaja saadud summa ja sellega seotud meetmed, mille raames on liikmesriik taaste- ja vastupidavusrahastust rahalisi vahendeid saanud.

⁴⁰ Samas, artikli 38 lõige 2.

⁴¹ Samas, artikli 2 lõige 53.

⁴² Samas, artikli 63 lõige 1.

⁴³ [Määruse \(EL\) 2021/1060](#) artikli 49 lõige 3.

⁴⁴ Eucrim, „Trade-offs in Auditing the EU Recovery and Resilience Facility – Flexibility vs Compliance: A Greek Case Study, köide 4/2023, lk 350.

⁴⁵ [Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse](#) artikkel 25a, mida on muudetud [määrusega \(EL\) 2023/435](#) seoses taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkidega.

⁴⁶ Euroopa Komisjon, [Taaste ja vastupidavuse tulemustabel](#).

51 See uus läbipaistvussäte, mis kehtestati kaks aastat pärast taaste- ja vastupidavusraha kasutuselevõttu, piirdub aga 100 suurima lõpliku vahendite saajaga. Kuna sättega ei nähta ette taaste- ja vastupidavusraha vahendite kasutamise täielikku läbipaistvust, soovitas Euroopa Ombudsman komisjonil julgustada liikmesriike avaldama teavet kõigi taaste- ja vastupidavusraha vahendite saajate kohta, et suurendada aruandekohustuse täitmist rahastu vahendite kasutamisel⁴⁷. Järgnevates suunistes märkis komisjon, et „liikmesriigid võivad avaldada nimekirja, mis sisaldab taaste- ja vastupidavusraha määruses sätestatud minimaalsest arvust (100) rohkem vahendite lõppsaajaid“⁴⁸. Meie audititöö lõppedes ei olnud ükski meie valimisse kuulunud liikmesriik esitanud minimaalsest arvust pikemat nimekirja.

Liikmesriigid esitavad osalist teavet taaste- ja vastupidavusraha vahendite kasutamise kohta väljaspool avalikku sektorit ja ebapiisavat teavet tulemuste kohta

52 Komisjoni ja liikmesriikide sõlmitud rahastamislepingu sätete kohaselt peab liikmesriigi teave, teabevahetus ja avalikustamine taaste- ja vastupidavuskava rakendamise rahastamise kohta olema vähemalt samal tasemel, nagu on nõutud liikmesriigi õigusnormides avaliku sektori rahastamise kohta ilma liidu eelarvest tehtavate makseteta⁴⁹. Seetõttu kontrollisime, kas liikmesriigid avaldavad oma taaste- ja vastupidavuskavade ning nende täitmise kohta eelarveteavet samamoodi nagu oma riigieelarve kohta.

53 Leidsime, et meie valimisse kuulunud liikmesriigid esitavad eelarveteavet taaste- ja vastupidavuskavade ning nende täitmise kohta erinevalt. Neli liikmesriiki (Bulgaaria, Eesti, Läti ja Rumeenia) avaldavad eraldi eelarve ning ülejäänud kuus liikmesriiki (Austria, Prantsusmaa, Saksamaa, Malta, Madalmaad ja Hispaania) leiavad, et taaste- ja vastupidavuskavad moodustavad osa nende riigieelarvest.

⁴⁷ Euroopa Ombudsman, „Closing note on the Strategic Initiative concerning the transparency and accountability of the Recovery and Resilience Facility“.

⁴⁸ Euroopa Komisjon, aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule taaste- ja vastupidavusraha rakendamise kohta, V lisa: Taaste- ja vastupidavusraha vahendite lõppsaajad (COM(2024) 474 final).

⁴⁹ Euroopa Komisjon, „Teavitamis- ja nähtavuseeskirjad, Euroopa Liidu 2021.–2027. aasta rahastamisprogrammid: juhised liikmesriikidele“, lk 38.

54 Analüüsisime ka valimisse kaasatud liikmesriikide taaste- ja vastupidavusrahastu portaalides avalikult kättesaadavaks tehtud teavet. Leidsime, et kümnest meie valimisse kuulunud liikmesriigist kuus (Austria, Bulgaaria, Eesti, Prantsusmaa, Läti ja Hispaania) avaldavad oma taaste- ja vastupidavusrahastu portaalides üksikasjaliku statistika taaste- ja vastupidavuskavade rakendamisel tehtud edusammude kohta. See teave ulatub riigihankemenetluste üksikasjadest kuni projektide interaktiivsete kaartide ja meetmete saavutuste statistikani. Kuna õigusraamistikus neid elemente ei nõuta, on esitatud teemad ja üksikasjalikkus liikmesriigiti väga erinevad. Tulemuslikkuse seisukohast täheldasime, et üldiselt sisaldavad need avalikud portaalid teavet eesmärkide ja sihtide saavutamise kohta, kuid mitte ühiste näitajate, tegelike saavutatud tulemuste ega meetme üldeesmärkide saavutamise kohta, nagu on kirjeldatud nõukogu rakendusotsustes. Täheldasime juba varasemates aruannetes, et taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärgid ja sihid keskenduvad pigem väljunditele kui tulemustele, on erineva ambitsioonikusega, mõnikord ebaselged ega hõlma alati meetme peamisi rakendamisetappe, sealhulgas lõpuleviimist⁵⁰, ning seetõttu leiame, et tulemuste kohta avaldatud teave ei ole piisav.

55 Meie valimisse kuulunud kümnest liikmesriigist sisaldab Bulgaaria taaste- ja vastupidavusrahastu portaali kõige põhjalikumad teavet, sealhulgas lõplike vahendite saajate, töövõtjate ja alltöövõtjate täielikku nimekirja, makstud summasid ja rakendamise seis (vt [5. selgitus](#)).

⁵⁰ Eriaruande 26/2023 punktid 30–51; ülevaate 02/2025 punkt 11 ja eriaruande 13/2025 punktid 56–71.

5. selgitus

Taaste- ja vastupidavusrahastu avalik portaal ja juhtimisinfosüsteem Bulgaarias

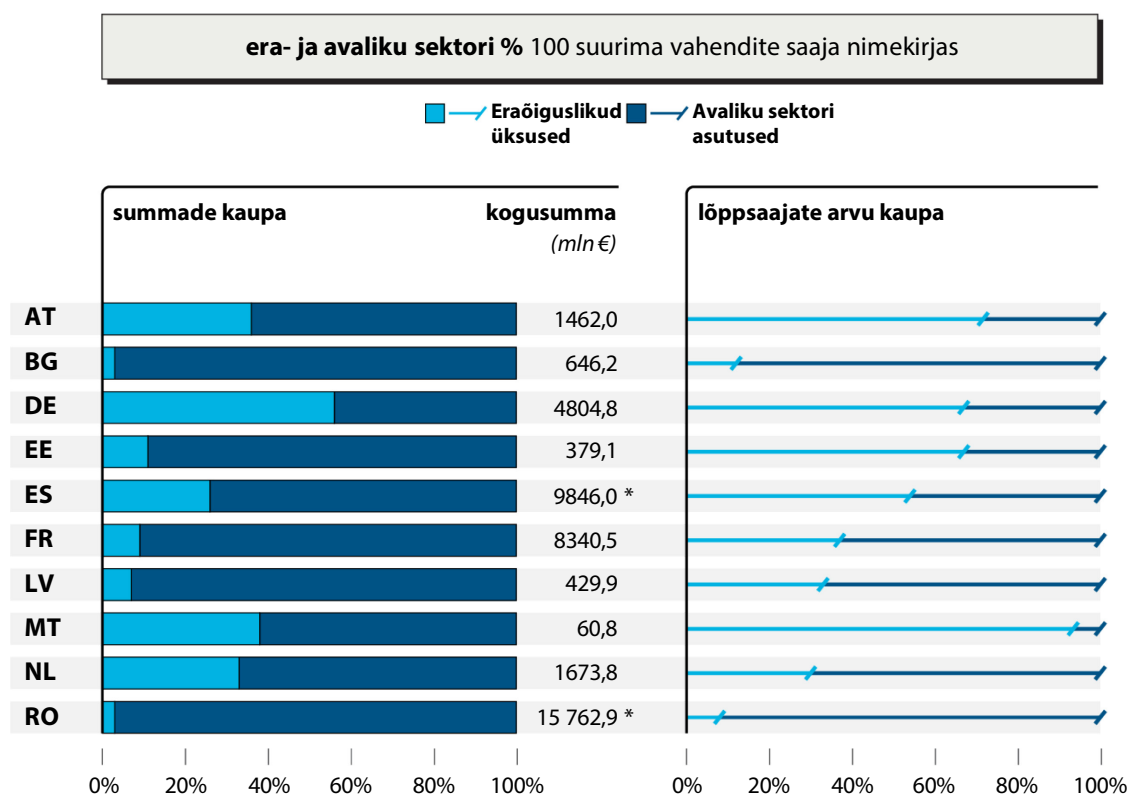
- Kõigi ELi rahastatavate projektide haldamiseks kasutatakse ühtset juhtimisinfosüsteemi. See koosneb neljast moodulist: taotlejad, aruandlus, siseinfo moodul (haldus) ja avalik moodul. Kõiki ajakohastatakse automaatselt, kui teave on üles laaditud ja heaks kiidetud. Avalik moodul toimib tasuta juurdepääsuga veebilehena, kus on esitatud teave kõigi ELi programmide, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastu kohta.
- Avalik moodul võimaldab andmekäve alates taaste- ja vastupidavuskava esilehest kuni komponentide, meetmete ja projektide loeteluni. Kuvatakse hinnangulised, lepingulised ja makstud summad. Iga projekti kohta on olemas lisateave lõpliku vahendite saaja, osalevate üksuste (töövõtjad, alltöövõtjad, konsortiumiliikmed) nimekirja ja kindlaksmääratud näitajate osas tehtud edusammude kohta.
- Avalik moodul ületab taaste- ja vastupidavusrahastu avaldamisnõuded, sisaldades kõigi lõplike vahendite saajate nimekirja ja teavet meetmete rakendamise seisuga kohta.

Süsteem võimaldab igal avaliku mooduli kasutajal valida või otsida süsteemis mis tahes üksust (lõppsaaja, töövõtja, alltöövõtja) ning näha kõiki projekte/meetmeid, milles see üksus osaleb või mille jaoks ta saab rahalisi vahendeid (kõikide ELi programmide puhul). Aruandeid saab koostada eri vormingutes.

- 56** Kõik meie valimi liikmesriigid avaldavad oma portaalides 100 suurima lõpliku vahendite saaja nimekirja koos summadega. Analüüsisime valimi liikmesriikide avaldatud 100 suurima lõpliku vahendite saaja nimekirja sisu.
- 57** Neis esitatud teave ei vasta alati täielikult taaste- ja vastupidavusrahastu määrase nõuetele, nagu selgitatakse komisjoni suunistes. Näiteks Hispaania ja Rumeenia avaldavad lõplikele vahendite saajatele antud summad, mitte saadud summad, nagu on nõutud taaste- ja vastupidavusrahastu määrukses. Vt [V lisa](#), kus on loetletud 100 suurima lõpliku vahendite saaja nimekirjades leitud puudused ja vastuolud.

58 Kokkuvõttes leidsime, et nende nimekirjadesse kantud lõplike vahendite saajate osakaal, kes esindavad ministeeriume, asutusi ja muid avaliku sektori asutusi, sealhulgas riigi osalusega ettevõtteid, oli valitud liikmesriikides keskmiselt veidi üle 50%. Samas oli valitud liikmesriikides nende avaliku sektori asutustest lõplike vahendite saajate osa keskmiselt üle 80% kogusummast (vt [joonis 2](#) meie analüüsi tulemuste kohta liikmesriikide kaupa). Märgime, et see olukord on üldiselt sarnane olukorraga, mida täheldasime Euroopa ühendamise rahastu puhul (mis on veel üks otse hallatav ELi fond), tuginedes finantslõbipaistvuse süsteemis kättesaadavatele andmetele (vt [VI lisa](#)).

Joonis 2 | Meie valimisse kuulunud 100 suurima taaste- ja vastupidavusrahastu lõpliku vahendite saaja nimekirjade analüüs

Märkus: Rumeenia ja Hispaania aruanne põhineb eraldatud summadel (vt [V lisa](#)).

Allikas: kontrollikoda 2025. aasta esimesel poolel tehtud audititöö käigus avalikult kättesaadavate andmete põhjal.

59 Selle analüüsi põhjal järeldame, et teabe avaldamine ainult 100 suurima taaste- ja vastupidavusrahastu lõpliku vahendite saaja kohta ei kajasta nõuetekohaselt vahendite üldist kasutamist. See on tingitud asjaolust, et paljudel juhtudel on lõplikud vahendite saajad määratluse kohaselt⁵¹ avaliku sektori asutused ning taaste- ja vastupidavusrahastu määrusega ei laiendata avaldamiskohustust töövõtjatele, kes on sageli esimene taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite voos osalev erasektori tasand. Kuna aga märkimisväärne osa taaste- ja vastupidavusrahastu kuludest kantakse töövõtjate tehtud ehitustööde ja osutatud teenuste riigihankelepingute kaudu, märgime, et väljamakstuks märgitud vahendid kantakse üldjuhul edasi erasektori üksustele. Vt **tabel 3**, kus on esitatud näide Bulgaarias kasutatavast mahukast taaste- ja vastupidavusrahastu portaalist, mis võimaldab tutvuda lõplikest vahendite saajatest kaugemale minevate andmetega.

Tabel 3 | Näide selliste lõplike vahendite saajatega, kes on avaliku sektori asutused, sõlmitud lepingute summadest, mis on valitud Bulgaaria lõplike vahendite saajate nimekirjast (eurodes)

Vahendite lõplik saaja	Makstud summad (*)	Meetme hinnanguline maksumus (A)	Lepingujärgsed summad (B)	Lepingujärgse summa % (B)/(A)	Töövõtjate arv
Metropolitan JSC	77 050 281	110 530 000	111 188 302	101%	5
Elektrivõrguettevõtja	22 628 897	189 180 000	131 267 144	69%	113
Põllumajandusministeerium	6 010 807	10 200 000	12 021 614	118%	1

* Makstud summad pärinevad 100 suurima lõpliku vahendite saaja nimekirjast.

Allikas: kontrollikoda ja Bulgaaria ühtne juhtimisinformatsüsteem, andmed 2025. aasta septembri seisuga.

60 Kokkuvõttes leidsime, et kuigi enamik valimisse kaasatud liikmesriike avaldab ka mitmesuguseid statistilisi andmeid oma taaste- ja vastupidavuskavade rakendamise kohta, on teave tulemuste kohta minimaalne ning tegelike kulude ja taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite saajate läbipaistvus puudulik. Seetõttu on teave vahendite kasutamise kohta, eelkõige väljaspool avalikku sektorit, piiratud ega taga taaste- ja vastupidavusrahastu täielikku läbipaistvust.

⁵¹ Euroopa Komisjon, „Suunised taaste- ja vastupidavuskavade kohta REPowerEU kontekstis“ (2023/C 80/01), lk 34; Euroopa Komisjon, „Suunised taaste- ja vastupidavuskavade kohta“ (C/2024/4618), lk 18; ning Euroopa Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohta, V lisa: Taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite lõppsaajad (COM(2024) 474 final).

Komisjoni tasandil kättesaadavaks tehtud teave on ulatuslik, kuid selles puuduvad üksikasjad rahaliste vahendite kasutamise kohta liikmesriikides

- 61** Analüüsisime taaste- ja vastupidavusrahastu läbipaistvust komisjoni tasandil, tuginedes avaldatud hindamistele, aruannetele, veebisaitidele ja muudele kättesaadavatele veebipõhiste vahenditele.

Komisjon tagab oma üksikasjalike hindamiste ja ulatusliku aruandluse kaudu läbipaistvuse

- 62** Komisjon avaldab taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise edusammude ja tulemuste kohta hinnanguid, aruandeid ja mitmesuguseid muid materjale (vt [tabel 4](#)).

Tabel 4 | Komisjoni avaldatud teave taaste- ja vastupidavusrahastu kohta

	Väljaanne	Kuupäev/sagedus	Õiguslik alus
Komisjoni hinnangud (avalik)	<u>Algsete ja muudetud taaste- ja vastupidavuskavade hindamine</u> , sealhulgas: a) nõukogu rakendusotsus ja b) komisjoni talituste töödokument	Iga liikmesriigi esialgse kava ja iga muudetud kava kohta	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikkel 19 ja artikli 20 lõige 1
	<u>Tegevuskord</u> , mis sisaldab järelevalve ja rakendamise korda ja ajakava, asjakohaseid näitajaid jne.	Iga liikmesriigi esialgse kava ja iga muudetud kava kohta	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikli 20 lõige 6
	<u>Liikmesriikide maksetaotluste hindamine</u> , sealhulgas: a) komisjoni esialgne hinnang ja b) komisjoni rakendusotsus	Iga esitatud maksetaotluse kohta	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikli 24 lõige 4
Aruandlus	<u>Aastaaruanne</u> taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohta	Kord aastas, kindlaksmääratud tähtaega ei ole	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikkel 31
	<u>Ülevaatearuanne</u> taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohta	31. juuli 2022 (ühekordne aruanne)	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikkel 16
	<u>Vahehindamine</u> ja toetav sõltumatu uuring	Veebruar 2024	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikkel 32
	<u>Järelhindamine</u>	31. detsembriks 2028	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikkel 32

	Väljaanne	Kuupäev/sagedus	Õiguslik alus
Muud väljaanded	Kavades sisalduvate meetmete <u>temaatiline analüüs</u> ja näited sammaste rakendamisel tehtud edusammude kohta	Sündmusepõhine, mitu korda aastas	Delegeeritud määruse (EL) 2021/2106 artikkel 1
	<u>Euroopa poolaasta riigiaruanded</u> , mis hõlmavad ka taaste- ja vastupidavusrahastu mõju riigipõhiste soovitustele	Kord aastas	Euroopa poolaasta ning taaste- ja vastupidavusrahastu artikkel 27
	Taaste- ja vastupidavusdialoogi <u>kokkuvõtted</u>	Parlamendi algatusel iga kahe kuu tagant	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikkel 26
	<u>Teabelehed ja ülevaated</u> taaste- ja vastupidavusrahastu mõju ning <u>ürituste</u> kohta	Sündmusepõhine	Komisjoni algatus

Allikas: kontrollikoda.

- 63** Komisjoni hindamise tulemused esialgsete ja muudetud taaste- ja vastupidavuskavade kohta on esitatud komisjoni talituste töödokumentides. Need dokumendid koos järgnenud kava ametliku heakskiitmisega nõukogu rakendusotsuses ja tegevuskorraga on avalikult kättesaadavad komisjoni taaste- ja vastupidavusrahastu veebisaidil. Iga nõukogu rakendusotsust täiendab lisa, milles kirjeldatakse üksikasjalikult iga kavas sisalduvat meetet, selle üldeesmärki ning eesmärgi ja sihte.
- 64** Lisaks koostab komisjon iga liikmesriikide esitatud maksetaotluse kohta dokumendi, mis sisaldab hinnangut eesmärkide ja sihtide täitmise kohta. Hinnang esitatud tõendite usaldusväärsusele, tulemuste selgusele ning rakendamise kooskõlale kokkulepitud näitajate ja tähtaegadega esitatakse kirjeldavas vormis. Samuti esitatakse selles üksikasjad iga maksetaotluses sisalduva eesmärgi ja sihi kohta ning avaldatakse positiivne või osaline esialgne hinnang eesmärkide ja sihtide rahuldava täitmise kohta.
- 65** Ühes oma varasemas aruandes⁵² jõudsi järeldusele, et komisjoni esimeses aastaaruandes taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohta, mis avaldati 2022. aastal, ei antud põhjalikku ülevaadet sel ajal tehtud edusammudest, ning rõhutasime, et see oli peamiselt tingitud sellest, et taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamine oli algusjärgus. Seetõttu analüüsisime auditi ajastust arvesse võttes komisjoni hilisemaid dokumente, et hinnata, mil määral andsid need teavet rakendamisel tehtud edusammude kohta.

⁵² Eriaruande 26/2023 punktid 86–87.

- 66** Kuni meie audititöö lõpetamiseni 2025. aasta keskel oli komisjon avaldanud kolm aastaaruannet. Nende aruannete analüüsi põhjal järeldame, et komisjon annab nüüd taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisel tehtud edusammudele põhjalikuma hinnangu. Eelkõige sisaldavad aruanded üldiste eesmärkide ja sihtide rakendamise visualiseerimist, võrdlevat ülevaadet iga poliitikasamba raames liikmesriikide tasandil tehtud edusammudest, konkreetseid näiteid rakendatud meetmetest, millel on mõõdetav mõju konkurentsivõimele, ning poliitikasammaste kaupa esitatud illustreerivaid näiteid täidetud eesmärkide ja sihtide kohta. Komisjoni aastaaruanded ei sisalda aga endiselt teavet tegelike kulude kohta.
- 67** 2024. aasta alguses avaldas komisjon ka taaste- ja vastupidavusrahastu vahehindamise⁵³. Ta esitab selles järeldused, mis on kooskõlas aastaaruannetega, kus peamisi järeldusi toetavad näited lõpuleviidud meetmetest (nt tekstikast 1, „Taaste- ja vastupidavusrahastu annab käegakatsutavaid tulemusi kohapeal“⁵⁴). See hinnang põhineb sõltumatul toetaval uuringul⁵⁵, milles tuuakse näiteid selle kohta, kuidas lõpuleviidud meetmed on aidanud saavutada käegakatsutavaid tulemusi, toetades seeläbi üldeesmärkide saavutamisel tehtud edusamme⁵⁶.
- 68** Alates 2023. aastast on taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamist käsitlevad aastaaruanded sisaldanud rohkem teavet hilinevad ja mittetäielike meetmete kohta, mis 2022. aasta aruannetes puudusid⁵⁷, nagu arvandmed hilinevad eesmärkide ja sihtide liigi kohta⁵⁸. Lisatud on ka graafikud riigipõhiste soovitude rakendamise kohta⁵⁹. Kui 2022. aasta aruandes puudus teave ühiste näitajate kohta⁶⁰, siis 2023.⁶¹ ja 2024. aasta⁶² aruanded sisaldavad koondülevaadet tulemustest taaste- ja vastupidavusrahastu jaoks kehtestatud 14 ühise näitaja alusel.

⁵³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele, „ELi tugevdamine ambitsioonikate reformide ja investeringute abil“, COM(2024) 82 final, 21.2.2024 (vahehindamise teatis).

⁵⁴ Samas, lk 3.

⁵⁵ „Study supporting the mid-term Evaluation of the Recovery and Resilience Facility“, detsember 2023.

⁵⁶ SWD(2024) 70, lisatud vahehindamise teatisele, lk 37.

⁵⁷ Eriaruande 26/2023 punkt 86.

⁵⁸ Komisjoni aruanne COM(2023) 545 final/2, lk 14.

⁵⁹ Samas, lk 78.

⁶⁰ Eriaruande 26/2023 punkt 87.

⁶¹ Komisjoni aruanne COM(2023) 545 final/2, lk 14–16.

⁶² Komisjoni aruanne COM(2024) 474 final, lk 37.

- 69** Lisaks nendele aastaaruannetele annavad tehtud edusammude kohta teavet ka täiendavad temaatilised veebilehed⁶³ ja majandushinnangud⁶⁴ koos riigipõhiste juhtumiuuringutega. Valitud valdkondades avaldab komisjon temaatilisi analüüse mitmesuguste poliitikavaldkondade kohta⁶⁵, hõlmates ka häid tavaid, mis on seotud liikmesriikide rakendatud kõige mõjusamate projektidega⁶⁶.
- 70** Võrreldes taaste- ja vastupidavusraha ning 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika läbipaistvust komisjoni tasandil, näitab meie analüüs, et taaste- ja vastupidavusraha puhul on läbipaistvus riiklike kavade ja maksetaotluste hindamisel suurem. Komisjon avaldab oma hinnangute kohta olulist teavet, sealhulgas üksikasjalikke komisjoni talituste töödokumente. Seevastu ühtekuuluvuspoliitika raames ei avalikustata partnerluslepingute või riiklike programmide heakskiitmiseks süstemaatiliselt samaväärset teavet. Seda on täheldanud ka Euroopa Parlament⁶⁷. Seoses aruandluse ja rakendamise või järelvalveteabe avaldamisega pakuvad need kaks raamistikku siiski võrreldavat läbipaistvuse taset. Vt tabel **VII lisas**, kus on toodud komisjoni avaldatud teave ühtekuuluvuse kohta, mis on võrreldav eespool **tabelis 4** taaste- ja vastupidavusraha kohta esitatud teabega.
- 71** Leidsime, et komisjoni aruandlus ületab taaste- ja vastupidavusraha määruuses sätestatud miinimumnõudeid (vt **IV lisa**). Nii on see näiteks taaste- ja vastupidavuskava hinnangutele lisatud komisjoni talituste töödokumentide, maksetaotluste esialgsete hinnangute, temaatiliste analüüside ja muude sündmusepõhiste väljaannete puhul. Üldiselt leiame, et selline üksikasjalik aruandlus aitab tagada piisava läbipaistvuse liikmesriikide edusammude kohta taaste- ja vastupidavusraha eesmärkide ja sihtide saavutamisel ning komisjoni juhtimisotsuste kohta. Need väljaanded ei kajasta siiski liikmesriikide tegelikke kulusid meetmete rakendamisel.

⁶³ https://energy.ec.europa.eu/topics/funding-and-financing/recovery-and-resilience-facility-clean-energy_en.

⁶⁴ Euroopa Komisjon, „Economic Impacts of the Recovery and Resilience Facility: New Insights at Sectoral Level and the Case of Germany“, 21. mai 2025.

⁶⁵ Euroopa Komisjon, „Thematic Analyses“.

⁶⁶ Euroopa Komisjon, „Employment and Labour Market Thematic Analysis“, lk 7.

⁶⁷ Euroopa Parlamendi ülevaade „Cohesion partnership agreements: Implementation and oversight“, lk 10.

Finantslābipaistvuse süsteem annab ülevaate sellest, mida taaste- ja vastupidavusrahastu puhul õiguslikult nõutakse, ning projektikaart on hea algatus, kuid piiratud

- 72** Lisaks [taaste- ja vastupidavusrahastu veebisaidile](#), kus on avaldatud kõik asjakohased dokumendid ja algatused, kasutab komisjon taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisel tehtud edusammude kohta teabe avaldamiseks kolme erinevat veebiportaali: finantslābipaistvuse süsteem, taaste ja vastupidavuse tulemustabel ning taaste- ja vastupidavusrahastust toetatud projektide kaart.
- 73** Taaste- ja vastupidavusrahastu määruses ei täpsustata, kas komisjoni avalikus aruandluses rakendamise edusammude kohta tuleks kasutada tegelikke kulusid⁶⁸, ning nagu eespool märgitud, ei kogu komisjon tegelikke kuluandmeid meetmete ja sammaste kaupa (vt punktid [43–45](#)). Seetõttu põhineb kogu tulemustabelis sisalduv kuluteave (välja arvatud 100 suurima lõpliku vahendite saaja nimekirjad ja liikmesriikidele tehtud tegelikud maksed) hinnangutel ning teave selle kohta, kes, kui palju ja mis eesmärgil taaste- ja vastupidavusrahastust rahalisi vahendeid saab, piirdub 100 suurima vahendite saajaga igas liikmesriigis. Ühes varasemas aruandes⁶⁹ hindasime tulemustabelit ja jõudsime järeldusele, et meetodikas esines mitmeid puudusi.
- 74** Finantslābipaistvuse süsteem on ELi rahaliste vahendite saajate avalik andmebaas. See sisaldab teavet ELi rahaliste vahendite kohta, mida komisjon on andnud alates 2007. aastast eelarve otsese ja kaudse täitmise raames, tuginedes komisjoni keskse tekkepõhise raamatupidamissüsteemi andmetele. Alates 2021. aastast on finantslābipaistvuse süsteem sisaldanud ka teavet taaste- ja vastupidavusrahastu kohta ning hõlmab enam üle poolt ELi eelarve kuludest⁷⁰. Alates 2028. aastast peaks finantslābipaistvuse süsteem hõlmama ka ELi-poolset rahastamist komisjoni ja liikmesriikide jagatud eelarve täitmise raames, tuginedes uuesti sõnastatud finantsmäärusele⁷¹.

⁶⁸ Eriaruande 26/2023 punkt 87.

⁶⁹ Samas, punktid 74–83.

⁷⁰ Euroopa Komisjon, „Financial Transparency System – Overview“ (vaadatud 19. juunil 2025).

⁷¹ Määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 38 lõige 1 ja artikli 277 lõige 6.

- 75** Finantslâbipaistvuse süsteem sisaldab mitmesuguseid andmeid ELi rahaliste vahendite saajate ja projektidega seotud summade kohta. Taaste- ja vastupidavusrahastu puhul annab finantslâbipaistvuse süsteem teavet aga ainult liikmesriigi tasandil, mitte lõplike vahendite saajate tasandil, kuna taaste- ja vastupidavusrahastu õiguslikus ülesehituses on toetusesaajatena määratletud liikmesriigid. Finantslâbipaistvuse süsteemis on näidatud ka mitmeid muid toetusesaajaid (auditi ajal 215), kuid need on taaste- ja vastupidavusrahastu tehnilise toe elemendiga seotud üksused. Erinevalt muudest komisjoni poolt otse hallatavatest ELi fondidest ei anna finantslâbipaistvuse süsteem seega teavet taaste- ja vastupidavusrahastu kohta väljaspool liikmesriikide tasandit.
- 76** 2023. aasta märtsis avaldas komisjon taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatud projektide interaktiivse kaardi, mille eesmärk oli suurendada läbipaistvust ja tutvustada taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise konkreetseid tulemusi⁷². See kaart on ära toodud komisjoni taaste- ja vastupidavusrahastu veebisaidil⁷³ ja sisaldab näiteid taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatud meetmetest kõigest 27 liikmesriigist (vt [joonis 3](#)).

Joonis 3 | Taaste- ja vastupidavusrahastust toetatavate projektide kaardi liides (kõik liikmesriigid)

Allikas: komisjoni [taaste- ja vastupidavusrahastu](#) veebisait.

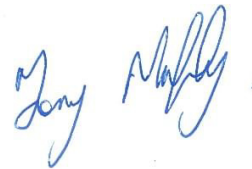
⁷² Euroopa Parlament, [taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise mitteametliku eksperidirühma 18. koosoleku protokoll](#), lk 1.

⁷³ Euroopa Komisjon, „[Recovery and Resilience Facility](#)“.

- 77** Kaart sisaldab meetmete eesmärkide kirjeldusi ning mõnel juhul isegi nende rakendamise edenemist ja rahastamist. Esitatud teave ei ole siiski ammendav ning tugineb ajakohastamise sagedusele ja liikmesriikide vabatahtlikult esitatud teabe⁷⁴ kvaliteedile ning muudele komisjoni töötajate poolt kindlaks tehtud projektidele. Seetõttu leiame, et see saab anda vaid osalise ülevaate igas liikmesriigis rakendatavatest meetmetest.

Kontrollikoda võttis käesoleva aruande vastu 23. aprilli 2026. aasta koosolekul Luxembourgis.

Kontrollikoja nimel

president

Tony Murphy

⁷⁴ Euroopa Parlament, taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise mitteametliku eksperdirühma 18. koosoleku protokoll, lk 1.

Lisad

I lisa. Lühidalt auditist

Sissejuhatus

Jälgitavuse ja läbipaistvuse tähtsus ELi vahendite kasutamisel

- 01** ELi rahastamist reguleerivate põhimõtete eesmärk on tagada usaldusväärne finantsjuhtimine ja otsuste tegemine, mis on läbipaistev ja kodanikulähedane. Avalik kontroll ELi kulutuste üle sõltub sellest, kas on teada, kes, kui palju ja mis eesmärgil rahalistest vahenditest kasu saab. See eeldab, et sellist teavet mitte ainult ei koguta, vaid see tehakse ka üldsusele kättesaadavaks. ELi vahendite kasutamise läbipaistvus on oluline, et avastada õigusnormide rikkumist ja säilitada üldsuse usaldus ELi rahaliste vahendite haldamise vastu.
- 02** Selleks on olulised kolm põhielementi: rahastamise jälgitavus, mis võimaldab jälgida rahavoogusid alates allikast kuni lõppkasutuseni; tegelike kulude süstemaatiline kogumine ja kirjendamine; selle teabe avalikustamine. Jälgitavus ja kuluandmed on läbipaistvuse eeltingimused, kuna need võimaldavad kasutajatel ja otsustajatel hinnata rahaliste vahendite kasutamist, jälgida rakendamist ja hinnata kulutõhusust. Läbipaistev aruandlus, sealhulgas tegelike kulude kohta, tugevdab aruandekohustuse täitmist ning aitab teha tõhusamaid ja teadlikumaid kuluotsuseid.

Taaste- ja vastupidavusraha jälgitavus ja läbipaistvus

- 03** Taaste- ja vastupidavusraha on COVID-19 pandeemia reageerimiseks loodud ajutine ELi vahend, millega rahastatakse reforme ja investeeringuid 2020. aasta veebruarist 2026. aasta augustini. Sellest antakse nii tagastamatuid toetusi kui ka tagasimakstavaid laene. 2026. aasta jaanuari lõpu seisuga oli taaste- ja vastupidavusraha maht kokku 577 miljardit eurot.

- 04** Taaste- ja vastupidavusrahastu toimib kuludega sidumata rahastamismudeli alusel, kus ELi vahendid eraldatakse pärast eelnevalt kindlaks määratud eesmärkide ja sihtide saavutamist. Kuigi liikmesriigid võivad rakendada oma riiklikke taaste- ja vastupidavuskavasid, kasutades mitmesuguseid rakendusmehhanisme, peavad nad looma kontrollisüsteemid, mis kaitsevad ELi finantshuve, ennetades ja avastades huvide konflikte, pettusi ja korruptsiooni. Need süsteemid peavad tagama ka jälgitavuse, kogudes andmeid lõplike vahendite saajate, töövõtjate, tegelike tulusaajate ja rahastamisallikate kohta.
- 05** Taaste- ja vastupidavuskavades sisalduvate meetmete hinnangulised kogukulud mängisid rolli taaste- ja vastupidavusrahastu maksimaalse rahaeraldise kindlaksmääramisel iga liikmesriigi jaoks ja komisjon oli neid hinnanud⁷⁵. Erimeetmete hinnangulised kulud ei mõjuta aga vahendite väljamaksmist taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise ajal⁷⁶.
- 06** Nii komisjon kui ka liikmesriigid peavad tagama läbipaistvuse ning jälgima taaste- ja vastupidavuskavade rakendamist kooskõlas 2018. aasta finantsmäärusega⁷⁷, milles rõhutatakse vajadust avalikustada teave ELi vahendite saajate kohta. Taaste- ja vastupidavusrahastu määrus sisaldab mitut sätet läbipaistvuse kohta. Need on seotud asjaomaste haldusotsuste avaldamisega komisjoni poolt (taaste- ja vastupidavuskavade hindamine, muutmine ja maksetaotlused) ning komisjoni ja liikmesriikide aruandlusega kavade ja rahastamisvahendi rakendamisel tehtud edusammude kohta.
- 07** Kui algses taaste- ja vastupidavusrahastu raamistikus ei nõutud lõplike vahendite saajate andmete avaldamist, siis 2023. aasta muudatusega anti liikmesriikidele ülesanne avaldada oma 100 suurima lõpliku vahendite saaja nimekirjad⁷⁸.

⁷⁵ Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikli 21 lõige 2.

⁷⁶ Eriaruande 21/2022 punkt 66.

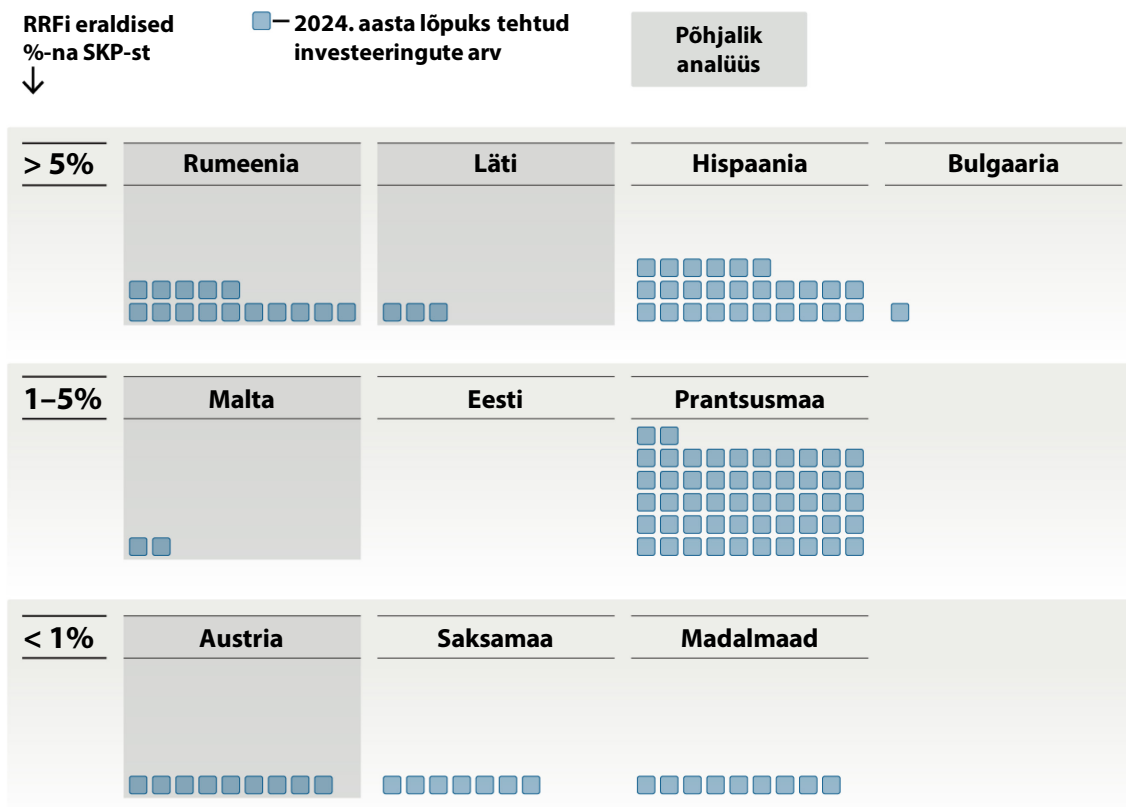
⁷⁷ Määruse (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid, põhjendus 12.

⁷⁸ Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse (mida on muudetud määrusega (EL) 2023/435) artikkel 25a.

Auditi ulatus ja käsitusviis

- 08** Auditi eesmärk oli hinnata korda, mille komisjon ja liikmesriigid on kehtestanud taaste- ja vastupidavusrahastu rahastamise asjakohase jälgitavuse ja läbipaistvuse tagamiseks. Selleks uurisime, kas
- ELi õigusraamistik on sätestatud jälgitavuse miinimumnõuded ning kas liikmesriigid jälgivad rahaliste vahendite kasutamist ja koguvad vajalikke andmeid;
 - komisjon ja liikmesriigid kasutavad tegelikke kuluandmeid kuluhinnangute ajakohastamiseks, vahendite ümberjaotamiseks ning taaste- ja vastupidavusrahastu tõhususe nõuetekohaseks hindamiseks;
 - õigusraamistik tagab vahendite kasutamise piisava läbipaistvuse ning kas liikmesriigid ja komisjoni läbipaistvusmeetmed tagavad aruandekohustuse täitmise ja võimaldavad avalikku kontrolli selle üle, kuidas taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid kasutatakse.
- 09** Asjakohaste ja piisavate tõendite saamiseks, mis võimaldaksid auditiküsimustele vastata, vaatasime läbi õiguslikud nõuded, suunised ja muud asjakohased dokumendid ning küsitlesime komisjoni töötajaid. Kuigi komisjon rakendab taaste- ja vastupidavusrahastut eelarve otsese täitmise raames, tehti märkimisväärne osa kohapealsest audititööst liikmesriikide tasandil, võttes arvesse liikmesriikide rolli taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite jälgitavuse tagamisel lõppsaajateni ja läbipaistvuse tagamisel riiklikul tasandil. Audit hõlmas ajavahemikku rahastu loomisest 2021. aasta veebruaris kuni 2025. aasta keskpaigani.
- 10** Auditeeritud liikmesriikide valimise kriteeriumid olid taaste- ja vastupidavusrahastust eraldatud vahendite osakaal protsendina riigi SKP-st, valides igast vahemikust kolm või enam liikmesriiki, ning lõpuleviidud investeeringute arv ja hinnangulised kulud 2024. aasta lõpuks.
- 11** Valisime põhiteemade analüüsimiseks 10 liikmesriigist koosneva valimi (vt [joonis 1](#)) ja tegime neist neljas põhjalikuma analüüsi. Kolme valimisse kaasatud liikmesriigi puhul koguti osa auditi tõendusmaterjalist kontrollikoja V auditikoja rahavoogude audititöö raames 2024. aasta aastaaruande jaoks. Põhjalikuks analüüsiks valiti välja neli liikmesriiki (Austria, Läti, Malta ja Rumeenia), jättes välja kolm rahavoogude audititöö raames juba hõlmatud liikmesriiki ja võttes arvesse rakendamisel tehtud edusamme. Korraldasime küsitluse kõigis 27 liikmesriigis, et saada teavet nende taaste- ja vastupidavusrahastu jälgitavuse ja läbipaistvuse süsteemide kohta.

Joonis 1. Liikmesriikide valim

Allikas: kontrollikoja analüüs.

- 12** Valimisse kaasatud liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavades tegime kindlaks meetmed, mille hinnangulised kulud kanti riigihangete, projektikonkursside või rahastamisvahendite kaudu. Hindasime ka jälgitavuse korda ja sellega seotud andmeid, mis koguti taaste- ja vastupidavusrahastu juhtimisinfosüsteemides. Lisaks analüüsisime, kas ja kuidas hindasid ja kasutasid valimisse kaasatud liikmesriigid teavet taaste- ja vastupidavuskava meetmete tegelike kulude kohta võrreldes hinnanguliste kuludega.
- 13** Lisaks analüüsisime taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamist käsitlevat teavet, mis tehti üldsusele kättesaadavaks komisjoni ja liikmesriikide tasandil. Võimaluse korral võrdlesime teiste otse hallatavate fondide (nt Euroopa ühendamise rahastu) ja eelarve jagatud täitmise alla kuuluvate fondide puhul rakendatud läbipaistvusmeetmeid.
- 14** Käesoleva aruandega soovime aidata tugevdada protsesse, mis tagavad taaste- ja vastupidavusrahastu jälgitavuse ja läbipaistvuse nii komisjoni kui ka liikmesriikide tasandil. Meie soovitused on suunatud nii taaste- ja vastupidavusrahastule kui ka mis tahes tulevastele vahenditele, mida võib rakendada kuludega sidumata rahastamise alusel. Meie [auditimetoodika](#) on kooskõlas [kõrgeimate kontrolliasutuste rahvusvahelise organisatsiooni \(INTOSAI\)](#) rahvusvaheliste auditistandarditega.

II lisa. Taaste- ja vastupidavusrahastu jaoks kehtestatud õigusraamistik

Nimetus	Jõustumine	Lühikirjeldus	Muudatused	Jõustumine	Lühikirjeldus
Õigusakt					
Määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu	19. veebruar 2021	Algne õigusakt, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu	Määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas	1. märts 2023	Muudatused REPowerEU peatükkide lisamiseks liikmesriikide olemasolevatesse taaste- ja vastupidavuskavadesse.
			Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi (STEP) määrus (EL) 2024/795.	1. märts 2024	Muudatused, et võtta olemasolevate ELi programmide, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastu raames kasutusele vahendeid projektide jaoks, mis aitavad kaasa STEPi eesmärkide saavutamisele.

Nimetus	Jõustumine	Lühikirjeldus	Muudatused	Jõustumine	Lühikirjeldus
Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2021/2105 , millega täiendatakse määrust (EL) 2021/241 ning määratakse kindlaks sotsiaalkulude aruandluse metoodika.	2. detsember 2021	Delegeeritud õigusaktid, milles täpsustatakse taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise täiendavat seiret ja aruandlust.	-	-	-
Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2021/2106 , millega täiendatakse määrust (EL) 2021/241, määrares kindlaks ühised näitajad ning taaste ja vastupidavuse tulemustabeli üksikasjalikud elemendid.			-	-	-
Avalikult kättesaadavad suunised ja metoodikad					
Guidance to Member States - Recovery and Resilience Plans - Part 1 (SWD(2021) 12 final)	20. jaanuar 2021	Dokumendis kirjeldatakse teavet, mille liikmesriigid peavad oma taaste- ja vastupidavuskavas esitama, tuginedes kriteeriumidele, mille alusel komisjon neid hindab.	Suunised taaste- ja vastupidavuskavade kohta (C/2024/4618)	23. juuli 2024	Suunised täiendavad 2021. aasta jaanuari suuniseid taaste- ja vastupidavuskavade koostamiseks ning nende eesmärk on selgitada taaste- ja vastupidavuskavade muutmise protsessi, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite

Nimetus	Jõustumine	Lühikirjeldus	Muudatused	Jõustumine	Lühikirjeldus
Guidance to Member States - Recovery and Resilience Plans - Part 2 (SWD(2021) 12 final)	22. jaanuar 2021	Suunised, milles esitatakse liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavade ülesehituse formaat.			eraldamist STEPi eesmärkide saavutamiseks.
Tehnilised suunised põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kohaldamise kohta vastavalt määrusele (EL) 2021/241 (2021/C 58/01)	18. veebruar 2021	Suuniste eesmärk on selgitada põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ tähendust ja seda, kuidas seda tuleks taaste- ja vastupidavusrahastu kontekstis kohaldada ning kuidas liikmesriigid saavad tõendada, et nende taaste- ja vastupidavuskavas kavandatud meetmed on selle põhimõttega kooskõlas.	Tehnilised suunised põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kohaldamise kohta vastavalt taaste- ja vastupidavusrahastu määrusele (C/2023/111)	2. oktoober 2023	Suuniste eesmärk on kõrvaldada mis tahes ebaselgus, võimaldades liikmesriikidel mõista, kuidas tõendada, et nende taaste- ja vastupidavuskavas kavandatud meetmed vastavad põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“.
„Guidance on the common indicators of the Recovery and Resilience Facility – Statistical guidance for Member States“	14. märts 2022	Suuniste eesmärk on aidata liikmesriikide ametiasutustel esitada andmeid ühiste näitajate alusel, andes täiendavat statistilist teavet.	„Guidance on the common indicators of the Recovery and Resilience Facility Statistical guidance for Member States“	24. jaanuar 2024	Vajaduse korral lisati üldpõhimõtetele ja ühistele näitajatele täiendav teave ning lisa heade tavade ja eelmistest aruannetest saadud kogemustega.

Nimetus	Jõustumine	Lühikirjeldus	Muudatused	Jõustumine	Lühikirjeldus
				17. mai 2024	Suuniseid ajakohastati veelgi, et kajastada rahastamisvahendite raames rakendatud projektide käsitlemist.
Suunised riiklike taaste- ja vastupidavuskavade kohta REPowerEU kontekstis (2022/C 214/01)	31. mai 2022	Suunistes selgitatakse olemasolevate kavade muutmise protsessi ja REPowerEU peatükkide koostamise korda.	Suunised taaste- ja vastupidavuskavade kohta REPowerEU kontekstis (2023/C 80/01)	3. märts 2023	Suunistega asendatakse suunised, mille komisjon avaldas 2022. aasta mais. Neis selgitatakse täiendavalt olemasolevate kavade muutmise protsessi ja REPowerEU peatükkide ettevalmistamise korda ning lisaks esitatakse mõiste „vahendite lõplik saaja“ määratlus, nagu seda kasutatakse taaste- ja vastupidavusrahastu kontekstis.

Nimetus	Jõustumine	Lühikirjeldus	Muudatused	Jõustumine	Lühikirjeldus
			Suunised taaste- ja vastupidavuskavade kohta (C/2024/4618)	23. juuli 2024	Suunistega asendatakse 2023. aasta märtsi REPowerEU suunised, välja arvatud REPowerEU peatükkidega seotud teave, mis on jätkuvalt asjakohane liikmesriikide jaoks, kes kavatsevad REPowerEU peatükke esitada või läbi vaadata. Eesmärk on selgitada taaste- ja vastupidavuskavade muutmise protsessi, sealhulgas taaste- ja vastupidavusraha vahendite eraldamist STEPi eesmärkide saavutamiseks.
Topeltrahastamine taaste- ja vastupidavusraha raames	6. veebruar 2023	Märgukirjas käsitletakse taaste- ja vastupidavusraha ning muude ELi fondide vahelise topeltrahastamise küsimust. Selles selgitatakse, kuidas liikmesriigid ja komisjon saavad seda ära hoida, kindlaks teha ja käsitleda.	-	-	-

Nimetus	Jõustumine	Lühikirjeldus	Muudatused	Jõustumine	Lühikirjeldus
Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse kohaste vahe-eesmärkide ja sihtide hindamise raamistik (COM(2023) 99 final)	21. veebruar 2023	Komisjoni hindamisraamistik eesmärkide ja sihtide rahuldava täitmise kohta, tuginedes senistele kogemustele.	-	-	-
Komisjoni metoodika maksete peatamise kindlaksmääramiseks taaste- ja vastupidavusrahastu määruse alusel (COM(2023) 99 final)		Märgukirjas selgitatakse asjaomaste summade kindlaksmääramise meetodit, jättes teatava kaalutlusruumi, kui makse tuleb peatada.	-	-	-
Komisjoni metoodika eesmärkide ja sihtide tagasipööramiseks taaste- ja vastupidavusrahastu raames (COM(2023) 545 final)	19. september 2023	Märgukirjaga luuakse raamistik määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõike 3 teise lause kohaldamiseks ning tagatakse õigusselgus ja läbipaistvus seoses protsessiga, mida tuleb tagasipööramisel järgida.	-	-	-

Allikas: kontrollikoda.

III lisa. Teave neljas valitud liikmesriigis lõpuleviidud taaste- ja vastupidavuskava meetmete kohta

Meetme viide	Meetme kirjeldus	Hinnangulised kogukulud (miljonites eurodes)	Tegelikud kogukulud (miljonites eurodes)	Tegelike/hinnanguliste kulude suhe
Lõpuleviidud meetmed, mis on andnud kulude kokkuhoidu				
AT-C[C2]-I[2C2]	Avaliku halduse digitaliseerimisfond	106,93	105,36	99%
AT-C[C3]-I[3B2]	Ümber- ja täiendõppe edendamine	277,00	276,95	100%
AT-C[C3]-I[3C2]	Järeleaitamispakett	100,97	55,95	55%
Austria kokku		484,90	438,26	90%
LV-C[C6]-I[6-1-1-1-i-]	Olemasolevate analüütiliste lahenduste ajakohastamine	2,10	1,87	89%
LV-C[C6]-I[6-1-1-2-i-]	Uute analüüsisüsteemide väljatöötamine	1,88	1,83	98%
Läti kokku		3,98	3,70	93%
MT-C[C1]-I[I3]	Investeeringud riiklike koolide renoveerimisse, põhjalikku moderniseerimisse ja taastuvenergiasse	10,00	4,07	41%
MT-C[C1]-I[I4]	Investeering CO ₂ -neutraalse kooli katseprojekti ehitamisse, mis oleks edaspidiseks eeskujuks ja pakuks õpilastele tulevikukindlat õpikogemust	14,90	12,02	81%
MT-C[C4]-I[I2]	Tervishoiusüsteemi vastupanuvõime suurendamine digitaliseerimise ja uute tehnoloogiate abil	11,70	11,29	96%
Malta kokku		36,60	27,37	75%

Meetme viide	Meetme kirjeldus	Hinnangulised kogukulud (miljonites eurodes)	Tegelikud kogukulud (miljonites eurodes)	Tegelike/hinnanguliste kulude suhe
RO-C[C7]-I[I7.0]	eForms elektrooniliste vormide rakendamine riigihangetes	0,85	0,65	77%
RO-C[C7]-I[I14.0]	Internetiteenuse pakkuja poolt Rumeenia avaliku sektori asutustele osutatavate taristuteenuste vastupidavuse ja küberturvalisuse suurendamine	18,39	17,58	96%
RO-C[C8]-I[I6.0]	Majandusliku modelleerimise vahend (pensionireformi võimaluste simulatsioonivahend), et parandada institutsioonilist suutlikkust pensionikulude prognoosimisel	0,40	0,35	87%
RO-C[C11]-I[I3.0]	Riikliku koordineerimiskeskuse Velo loomine ja töölerakendamine	1,50	0,05	3%
RO-C[C13]-I[I3.0]	Koduabiliste töökaartide kasutuselevõtmine	4,45	2,90	65%
RO-C[C14]-I[I5.0]	Kava järelevalve ja rakendamine	12,84	11,47	89%
RO-C[C15]-I[I5.0] ¹	Koolitused Rumeenia integreeritud haridusteabesüsteemi (SIIR) ja varajase hoiatamise mehhanismi (MATE) IT-vahendi kasutajatele ning süsteemsed sekkumised haridussüsteemist varakult lahkumise vähendamiseks – märgistamata osa	0,97	0,00	0%
Rumeenia kokku		39,40	33,00	84%
Lõpuleviidud meetmed, mille puhul ületati kulused või tegelikud kulud võrdusid hinnanguliste kuludega				
AT-C[C1]-I[I1A2]	Õli- ja gaasiküttesüsteemide vahetamine	158,9	158,9	100%
Austria kokku		158,9	158,9	100%

Meetme viide	Meetme kirjeldus	Hinnangulised kogukulud (miljonites eurodes)	Tegelikud kogukulud (miljonites eurodes)	Tegelike/hinnanguliste kulude suhe
LV-C[C6]-I[6-1-1-3-i-]	Töötajate koolitamine analüütilise platvormiga töötamiseks ja nõustamine	0,02	0,02	100%
LV-C[C6]-I[6-1-2-2-i-]	Tollilabori suutlikkuse suurendamine	0,13	0,13	100%
Läti kokku		0,15	0,15	100%
Malta kokku		–	–	–
RO-C[C8]-I[I9.0] ²	Pensionitoimikute hindamise protsessi toetamine	20,74	20,78	100,19%
Rumeenia kokku		20,74	20,78	100,19%

¹ Selle meetme tegelikud kulud on esitatud meetme RO-C[C15]-I[I4.0] raames.

² Selle meetme tegelike ja hinnanguliste kulude erinevus tuleneb vahetuskursi kõikumisest.

IV lisa. Taaste- ja vastupidavusrahastu õigusraamistikku lisatud läbipaistvussätted

Ulatus	Viide	Nõue
Institutsioonilised sätted	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikkel 25	Taaste- ja vastupidavusrahastuga seotud asjakohaste dokumentide läbipaistev edastamine komisjoni poolt Euroopa Parlamendile ja nõukogule
	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikkel 26	Arutelud taaste- ja vastupidavusrahastuga seotud küsimuste üle taaste- ja vastupidavusdialoogide vormis parlamendi taotlusel
Hindamise kohta avalikustatud teave	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artiklid 19 ja 20	Nõukogu rakendusotsuse (millega kiidetakse heaks komisjoni hinnang taaste- ja vastupidavuskavadele ning nende muudatustele) avaldamine
	Artikli 24 lõige 4	Komisjon avaldab oma hinnangu liikmesriikide esitatud maksetaotlustes sisalduvate eesmärkide ja sihtide täitmise kohta
Aruandlusnõuded	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikkel 16	Komisjoni läbivaatamisaruanne taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohta
	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse (mida on muudetud määrusega (EL) 2023/435) artikkel 25a.	Aruandlus 100 lõpliku vahendite saaja kohta, kes saavad taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete rakendamiseks kõige rohkem rahalisi vahendeid
	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikkel 27	Liikmesriikide kaks korda aastas esitatav aruanne taaste- ja vastupidavuskavade täitmisel tehtud edusammude kohta
	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikli 29 lõiked 2 ja 3; delegeeritud määruse 2021/2105, millega täiendatakse taaste- ja vastupidavusrahastu määrust, artikkel 1	Aruandlus taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatud kulude kohta
	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikli 29 lõige 5; delegeeritud määruse 2021/2106, millega täiendatakse taaste- ja vastupidavusrahastu määrust, artikkel 2	Aruandlus taaste- ja vastupidavusrahastu jaoks kindlaks määratud 14 ühise näitaja kohta
	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikkel 30	Aruandlus taaste ja vastupidavuse tulemustabeli kohta

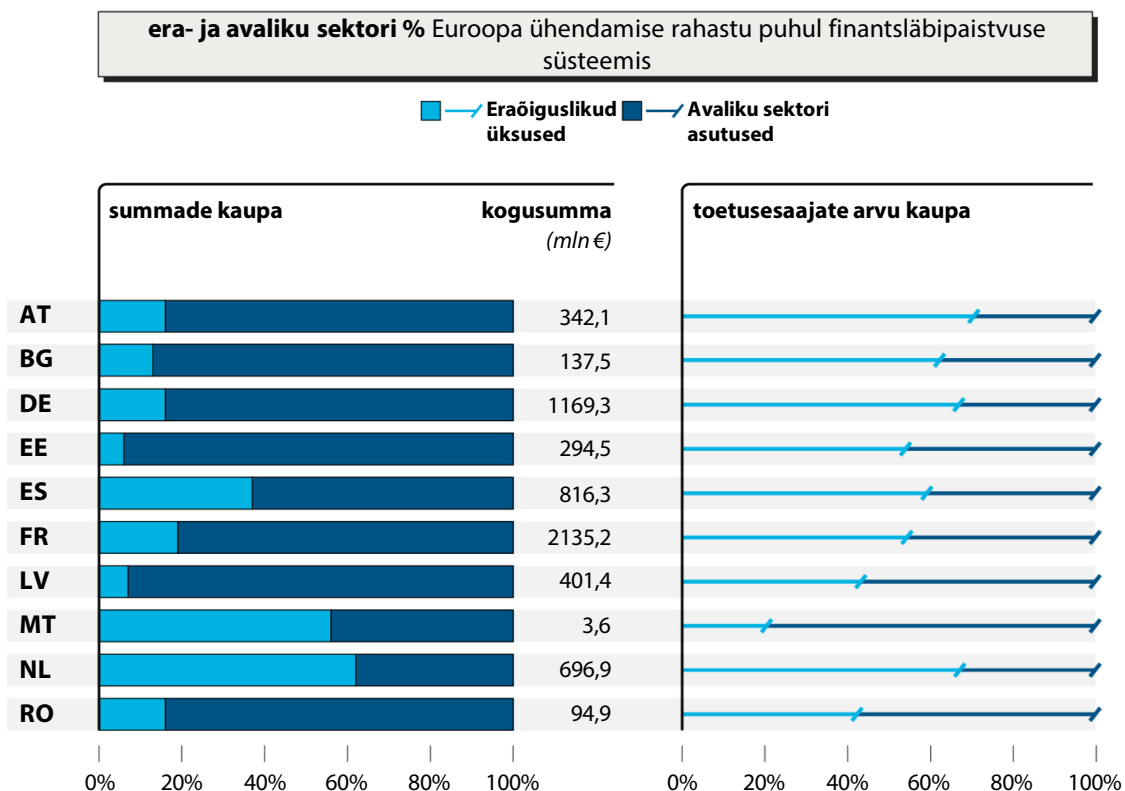
Ulatus	Viide	Nõue
	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikkel 31	Komisjoni iga-aastane aruanne taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohta
	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikkel 32	Komisjoni hindamisaruanded taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohta
	Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikkel 34	Teave, teabevahetus ja avalikustamine seoses taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditega

V lisa. 100 suurima lõpliku vahendite saaja nimekirjades leitud puudused ja vastuolud

Liik	Üksikasjad
Puudused	Hispaania ja Rumeenia avalikustavad nimekirjas igale vahendite saajale antud summad, mitte saadud summad, nagu on selgelt nõutud taaste- ja vastupidavusrahastu määruses. Rumeenia juhtis tähelepanu asjaolule, et see võimaldab neil kaasata teatavad suured lõplikud vahendite saajad rakendamisprotsessi varem, kui lepingud allkirjastatakse. Lisaks avaldab Hispaania praegu ainult need meetmete vahendite saajad, kelle eesmärgid ja sihid on komisjonile saadetud maksetaotlustes täidetud, ning märgib üksnes eraldatud summad taaste- ja vastupidavuskava komponendi, mitte meetme kohta. Hispaania ametiasutused täpsustasid siiski, et nad töötavad selle nimel, et laiendada 100 suurima lõpliku vahendite saaja nimekirja avaldamist kogu taaste- ja vastupidavuskavale, olenemata sellest, kas maksetaotlustesse on eesmärgid ja sihid lisatud.
	Prantsusmaa lisab mõnel juhul avaldatavasse nimekirja asjaomaste meetmete vahendusametused, mitte tegelikud lõplikud vahendite saajad, kuna mõne meetme puhul on lõplike vahendite saajate kindlaksmääramisel haldusprobleeme. 100 suurima avalikult kättesaadava lõpliku vahendite saaja nimekirjas märkis Prantsusmaa, et viis nimekirjas olevat üksust olid vahendusametused, mitte lõplikud vahendite saajad, kuna neil oli raskusi andmete hankimisega. Nende viie üksuse summad moodustavad 2024. aasta lõpus avaldatud nimekirja 8,3 miljardi euro suurusest kogusummast 3,6 miljardit eurot. Prantsuse ametiasutused märkisid samuti, et nad teevad aktiivselt tööd nimekirja sisu parandamiseks.
Vastuolud	Avaldatud summad – enamik analüüsitud liikmesriike (Austria, Eesti, Saksamaa, Läti, Malta, Madalmaad, Rumeenia) avaldasid taaste- ja vastupidavusrahastu ELi rahastuse summa ainult iga toetusesaaja kohta, samas kui Bulgaaria, Prantsusmaa ja Hispaania avaldasid avaliku sektori vahendite (sh riikliku kaasrahastamise) kogusumma. See on tõenäoliselt tingitud muudatusest komisjoni suunistes, mis nõudsid 2023. aastal ainult taaste- ja vastupidavusrahastu summade avaldamist, kuid 2024. aasta ajakohastatud versioonis kogu rahastamissumma avaldamist.
	Eristamine meetmete kaupa – Austria, Bulgaaria, Eesti, Läti, Malta, Madalmaad, Rumeenia ja Hispaania esitavad iga lõpliku vahendite saaja kohta meetmete loetelu ja igale meetmele vastava summa, samas kui Prantsusmaa ja Saksamaa esitavad ainult meetmete loetelu ja saadud kogusumma, eristamata seda meetmete kaupa. Märgime, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruses ei nõuta sellist eristamist.

Allikas: kontrollikoda.

VI lisa. Euroopa ühendamise rahastu toetusesaajate analüüs

Allikas: kontrollikoda finantslõbipaistvuse süsteemi 2025. aasta oktoobri andmete põhjal.

VII lisa. Komisjoni avaldatud teave ühissätete määruse kohta (2021–2027)

	Väljaanne	Kuupäev/sagedus	Õiguslik alus
Komisjoni hinnangud (avalik)	-		
Aruandlus	Dialoog ühissätete määruse partneritega aastatel 2021–2027: koosolekute protokollid ja ettekanded	Vähemalt kord aastas	Ühissätete määruse artikli 8 lõige 5 Otsus C(2021)5014
	Vahehindamine : aruanne liikmesriikide vahehindamiste tulemuste kohta	Üks kord, 2026. aasta lõpuks	Ühissätete määruse artikli 18 lõige 6
	Aasta tegevusaruanded : DG EMPL , DG REGIO , DG HOME , sealhulgas raamatupidamisarvestuse kontrollimise tulemused, programmide tulemuslikkuse hindamine, kontrollitulemuste hindamine	Kord aastas	Ühissätete määruse artikli 99 lõike 41 punkt 1
	Vahehindamine	2024. aasta lõpp	Ühissätete määruse artikli 45 lõige 1
	Tagasiulatuv hindamine	31. detsembriks 2031	Ühissätete määruse artikli 45 lõige 2
Muud väljaanded	Üheksas aruanne majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse ning interaktiivsete kaartide kohta	Üheksa aruannet	Komisjoni algatus
	Aruanne 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika programmitöö tulemuste kohta	Üks kord, 28. aprilliks 2023	Komisjoni algatus
	Teabelehed ja ülevaated ühissätete määruse mõju ja ürituste kohta	Sündmusepõhine	Komisjoni algatus
	Euroopa poolaasta riigiaruanded , mis hõlmavad ka ühtekuuluvuse mõju riigipõhistele soovitudele	Kord aastas	Euroopa poolaasta ning taaste- ja ühissätete määruse artikli 19 lõige 15

Allikas: kontrollikoda.

Lühendid

DG ECFIN	Majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat
ELTL	Euroopa Liidu toimimise leping
RRF	Taaste- ja vastupidavusrahastu

Mõisted

Eelarve jagatud täitmine	Vastupidiselt eelarve otsesele täitmisele on see ELi eelarve täitmise viis, mille raames delegeerib komisjon täitmisülesanded liikmesriikidele, kandes ise lõplikku vastutust.
Eelarve otsene täitmine	ELi fondi või programmi eelarve täitmine üksnes komisjoni poolt, vastupidiselt eelarve jagatud või kaudsele täitmisele.
Eesmärk	Liikmesriigi taaste- ja vastupidavuskava mõne reformi või investeeringu lõpuleviimisel tehtud edusammude kvalitatiivne näitaja.
Finantsmäärus	Eeskirjad, millega reguleeritakse ELi eelarve koostamist ja kasutamist ning sellega seotud protsesse, nagu sisekontroll, aruandlus, audit ja eelarve täitmisele heakskiidu andmine.
Investeering	Kulutused taaste- ja vastupidavusrahastu määruse kohaldamisalasle kuuluva tegevusele, projektile või meetmele, mis peaks andma ühiskonnale, majandusele või keskkonnale kasulikke tulemusi.
Lõplik vahendite saaja	Füüsiline või juriidiline isik, kes saab taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid liikmesriigi taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvate meetmete rakendamiseks.
Meede	Taaste- ja vastupidavusrahastu kontekstis reform või investeering.
Siht	Liikmesriigi taaste- ja vastupidavuskava konkreetse reformi või investeeringu lõpuleviimisel tehtud edusammude kvantitatiivne näitaja.
Taaste- ja vastupidavuskava	Dokument, milles esitatakse liikmesriigis taaste- ja vastupidavusrahastu raames kavandatavad reformid ning investeeringud.
Taaste- ja vastupidavusrahastu	ELi rahalise toetuse mehhanism COVID-19 pandeemia majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks ja taastumise kiirendamiseks ning keskkonnahoidlikuma ja digitaalsema tuleviku suunas liikumiseks.
Tulemus	Projekti või programmi vahetu mõju kohe pärast selle lõpuleviimist, näiteks kursusel osalejate paranenud tööalane konkurentsivõime või parem juurdepääsetavus pärast uue tee valmimist.
Tulemuslikkus	Näitaja, mis mõõdab seda, mil määral on ELi rahastatud meede, projekt või programm oma eesmärgid saavutanud ja annab kulutustele vastavat tulu.

Komisjoni vastused

<https://www.eca.europa.eu/et/publications/SR-2026-14>

Ajajoon

<https://www.eca.europa.eu/et/publications/SR-2026-14>

Auditirühm

Kontrollikoja eriaruannetes on esitatud ELi poliitikavaldkondade ja programmide või konkreetsete eelarvevaldkondade juhtimisega seotud teemade auditite tulemused. Kontrollikoda valib ja kavandab audititulesanded nii, et need oleksid võimalikult mõjusad, võttes arvesse tulemuslikkuse või nõuetele vastavuse riske, kaasnevaid tulusid või kulutusi, tulevasi arenguid ning poliitilist ja avalikku huvi.

Kõnealuse tulemusauditi viis läbi turgude reguleerimise ja konkurentsivõimelise majanduse valdkondade auditeerimise eest vastutav IV auditikoda, mille eesistuja on kontrollikoja liige Petri Sarvamaa. Auditit juhtis kontrollikoja liige Ivana Maletić, keda toetasid kabinetiülem Ana Jurak, valdkonnajuht Juan Ignacio Gonzalez Bastero, auditijuht Viorel Cirje ning audiitorid Aikaterini Vrila, Dana Christina Mohamed, Tiago Ribeiro, Sorana Rotta ja Lorenzo Meirone.

Fotol vasakult: Ana Jurak, Aikaterini Vrila, Juan Ignacio Gonzalez Bastero, Ivana Maletić, Dana Christina Mohamed, Sorana Rotta, Lorenzo Meirone ja Tiago Ribeiro.

AUTORIÕIGUS

© Euroopa Liit, 2026

Euroopa Kontrollikoja taaskasutamispoliitika on kehtestatud [Euroopa Kontrollikoja otsusega nr 6–2019](#) avatud andmete poliitika ja dokumentide taaskasutamise kohta.

Kui ei ole märgitud teisiti (nt eraldiseisvates autoriõiguse märgetes), on ELile kuuluv kontrollikoja sisu litsentsitud vastavalt [litsentsile Creative Commons Attribution 4.0 International](#) (CC BY 4.0). Reeglina on taaskasutamine lubatud, kui autoriõigustele on viidatud ja muudatused on ära märgitud. Kontrollikojale kuuluva sisu taaskasutajad ei tohi moonutada algset tähendust ega sõnumit. Kontrollikoda ei vastuta taaskasutamise tagajärgede eest.

Kui konkreetsetes sisus, näiteks kontrollikoja töötajatest tehtud fotodel, on kujutatud tuvastatavaid eraisikuid, või kui see sisaldab kolmandate isikute teoseid, tuleb teil taotleda täiendavaid õigusi.

Kui luba on saadud, tühistab ja asendab see eespool nimetatud üldise loa ja osutab selgelt mis tahes kasutuspiirangutele.

On võimalik, et ELile mittekuuluva sisu kasutamiseks või taasesitamiseks tuleb küsida luba otse autoriõiguse omajatelt.

Kaanefoto loodud Adobe Firefly abil; © Euroopa Liit, 2025; allikas: kontrollikoda.

Tööstusomandi õigustega hõlmatud tarkvara või dokumendid, nagu patendid, kaubamärgid, registreeritud disainilahendused, logod ja nimed, ei kuulu kontrollikoja taaskasutamispoliitika alla.

Domeeni europa.eu alla koondatud Euroopa Liidu institutsioonide veebisaitidel leidub linke, mis viivad muudele veebisaitidele. Kontrollikoda ei vastuta nende sisu eest ja soovib teil seetõttu tutvuda nende veebisaitide isikuandmete ja autoriõiguse kaitse põhimõtetega.

Kontrollikoja logo kasutamine

Kontrollikoja logo ei tohi kasutada ilma kontrollikoja eelneva nõusolekuta.

HTML	ISBN 978-92-849-7357-6	ISSN 1977-5652	doi:10.2865/0544171	QJ-01-26-019-ET-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7358-3	ISSN 1977-5652	doi:10.2865/8135692	QJ-01-26-019-ET-N

KUIDAS VIIDATA

Euroopa Kontrollikoda, [eriaruanne 14/2026](#) „Taaste- ja vastupidavusrahastu jälgitavus ja läbipaistvus – vahendite jälgitavuses ja läbipaistvuses esineb endiselt lünki“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2026.

577 miljardi euro suurune taaste- ja vastupidavusrahastu loodi 2021. aasta veebruaris COVID-19 pandeemia reageerimiseks. Auditeerisime, kas komisjon ja liikmesriigid tagasid taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite piisava jälgitavuse ja läbipaistvuse. Leidsime, et kuigi enamik liikmesriike saab taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamist kontrollida, ei koguta mõningaid andmeid alati süstemaatiliselt, mis põhjustab viivitusi ja mõnikord mittetäielikku teavet. Liikmesriigid ei kasuta hinnangute ajakohastamiseks järjepidevalt tegelikke kuluandmeid ja komisjon ei nõua neid taaste- ja vastupidavusrahastu haldamisel. Mis puudutab läbipaistvust, siis avaldatud teave vahendite saajate, tegelike kulude ja saavutatud tulemuste kohta on ebapiisav. Soovitame, et tulevastes vahendites nähtaks ette kõigi ELi vahendite kasutamist käsitlevate asjakohaste andmete süstemaatiline kogumine, kasutamine ja avaldamine.

Euroopa Kontrollikoja eriaruanne vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 287 lõike 4 teisele lõigule.

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus

EUROOPA KONTROLLIKODA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel +352 4398-1

Päringud: eca.europa.eu/et/contact
Veebisait: eca.europa.eu
Sotsiaalmeedia: @EUauditors